Kadernota 2026-2029

Gemeente
Gouda

Inhoudsopgave

Introductie en leeswijzer 4

1 Samenvatting 5
1.1 Bestuurlijke samenvatting 6
1.2 Financiële samenvatting 7
1.3 Uitgangspunten voor de begroting 2026 8

2 Landelijke ontwikkelingen 9

3 Ontwikkelingen per programma 11
3.1 Economie, werk en onderwijs 12
3.2 Energie en klimaat 16
3.3 Wonen en leefomgeving 20
3.4 Sociaal domein 24
3.5 Cultuur, sport en recreatie 28
3.6 Leefbaarheid en veiligheid 33
3.7 Bestuur en organisatie 37
3.8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen 41

4 Ontwikkeling meerjarenperspectief 2026 - 2029 42
4.1 Overzicht meerjarenperspectief 2026 - 2029 42

5 Algemene (overall) financiële ontwikkelingen 44
5.1 Inflatie/ prijsontwikkeling 2026 45
5.2 Doorkijk Cao 2025 46
5.3 Inflatieontwikkeling gemeenschappelijke regelingen 2026 47
5.4 Geactualiseerd concern investeringsplan (CIP) 2025 - 2029 48

6 Ontwikkeling financiële positie 51
6.1 Ontwikkeling reserves en weerstandsvermogen 51
6.2 Ontwikkeling leningportefeuille (schuldquote en solvabiliteit) 51

Introductie en leeswijzer

Hierbij presenteert het college van BenW de kadernota 2026. Dit is een belangrijk document, omdat de raad hiermee de beleidsmatige en financiële kaders vaststelt voor de komende begrotingsperiode 2026-2029. Het is een moment van integrale afweging tussen wensen en ambities in relatie tot de beschikbare financiële middelen. Deze nota laat zien waar het college de komende tijd op wil (bij)sturen en is een eerste stap om te komen tot een begroting voor 2026.

Leeswijzer

- Hoofdstuk 1 bevat een bestuurlijke en financiële samenvatting. De kaders en uitgangspunten voor deze kadernota worden in dit hoofdstuk uiteengezet. Dat wordt opgebouwd vanuit het meerjarig saldo na de effecten van de begrotingswijzigingen en aangevuld met de (financiële) impact van ontwikkelingen en specifieke kaderstelling.
- In hoofdstuk 2 wordt een aantal belangrijke landelijke ontwikkelingen behandeld. Dit betreft overkoepelende ontwikkelingen met potentiële gevolgen voor de wijze waarop lokaal invulling gegeven kan worden aan het realiseren van Goudse ambities.
- Hoofdstuk 3 gaat in op relevante ontwikkelingen per programma, de bijbehorende doelen en indicatoren en een tabel met intensiveringen (wettelijk/onontkoombaar en/of overig). In dit hoofdstuk wordt per programma eveneens aangegeven welke onderwerpen nadere uitwerking en/of afweging behoeven richting de begroting 2026 -2029.
- Daarop aansluitend staat in hoofdstuk 4 de ontwikkeling van het meerjarenperspectief 2026 - 2029 weergegeven.
- Hoofdstuk 5 benoemt de algemene (overall) financiële ontwikkelingen, zoals: prijsontwikkeling, CAO ontwikkeling en de actualisatie van het Concern InvesteringsPlan (CIP).
- In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op het weerstandsvermogen en de ontwikkeling van de leningenportefeuille.

1 Samenvatting

1.1 Bestuurlijke samenvatting

Gouda staat er ook dit jaar goed voor en blijft zich positief ontwikkelen. Het inwoneraantal is gegroeid tot boven de 77.000, wat niet alleen kansen biedt, maar ook nieuwe maatschappelijke en ruimtelijke uitdagingen met zich meebrengt. In deze dynamiek werkt het college voortvarend aan het realiseren van de ambities en doelen uit het bestuursakkoord *Geef Gouda Door 2022–2026* en het *Herfstakkoord 2024*, met als uitgangspunt een toekomstbestendige en financieel solide stad.

De resultaten van het college zijn zichtbaar op verschillende terreinen. Zo zijn de Spoorzone en Westergouwe in volle ontwikkeling, wordt stevig ingezet op het vernieuwen van schoolgebouwen, is de schuldhulpverlening toegankelijk voor inwoners die dat nodig hebben en wordt ondermijnende criminaliteit actief bestreden. Daarnaast toont Gouda zich gastvrij in de opvang van vluchtelingen en is de strategische positie van de stad binnen de regio verder versterkt.

In maart 2026 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats, waarna er ondehandelingen zullen starten voor de nieuwe collegeperiode. Dit betekent dat het huidige college het laatste jaar van deze bestuursperiode betreedt. Dit jaar staat dan ook in het teken van het samen met de gemeenteraad verder invulling geven aan het bestuursakkoord en het in 2024 gesloten Herfstakkoord. Tegelijkertijd blijft het college alert op de onzekere externe context: geopolitieke spanningen, aanhoudende inflatie en een wisselend kabinetsbeleid zorgen voor onvoorspelbaarheid en nieuwe opgaven.

Juist in deze omstandigheden is het van belang om koersvast te blijven door vast te houden aan de ingezette lijn. Het college blijft daarom investeren in de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van de stad. Daarbij constateert het college dat Gouda mede door het maken van scherpe keuzes, ook in vergelijking met andere gemeenten, financieel relatief sterk staat. Het zogenoemde ‘ravijnjaar’ 2026 is (nog) zichtbaar, maar in de jaren daarna laat het meerjarenperspectief een positiever resultaat zien. De effecten van de Voorjaarsnota zullen hier naar verwachting een verder positief effect op hebben. Bij de doorrekening van de meicirculaire zullen de exacte financiële effecten voor Gouda inzichtelijk zijn.

Met deze kadernota presenteert het college een samenhangend geheel van ambities, beleidsvoornemens en financiële effecten. Het ziet uit naar een constructief gesprek met de gemeenteraad over de keuzes en prioriteiten voor het komende jaar.

1.2 Financiële samenvatting

Samenvatting financiële positie

De opgave is om een goede balans te vinden tussen het doen van noodzakelijke investeringen in en voor de stad en het voeren van een prudent en solide financieel beleid. Hiervoor worden keuzes afgewogen aan de hand van strakke financiële kaders voor de begroting 2026:

- Er wordt - met uitzondering van begrotingsjaar 2026 - een sluitend meerjarenperspecfief opgeleverd.
- De geactualiseerde verhouding tussen risico's en de mogelijkheid om deze te kunnen opvangen vanuit het weerstandvermogen is "ruim voldoende/uitstekend" voor de periode 2026 - 2029.
- De omvang van de algemene reserve neemt toe van 34 miljoen in 2026 naar 49 miljoen in 2029.

Financieel perspectief 2026 - 2029

In de onderstaande tabel is op hoofdlijnen de ontwikkeling van het perspectief 2026 - 2029 opgenomen. Het startsaldo (onderdeel A) is de programmabegroting 2025-2028, aangevuld met de wijzigingen die door de raad zijn vastgesteld (t/m de raadsvergadering van 9 april).

De nadere uitwerking en toelichting van de onderdelen B t/m E (ontwikkelingen) zijn opgenomen in de afzonderlijke hoofdstukken.

Bedragen in € x 1.000	2026	2027	2028	2029
Saldo begroting 2025 - 2028	*-815*	*-2.883*	*-2.398*	*-3.551*
Actualisatie nota waarderen en afschrijven (WAVA) (raadsbesluit 11-12-2024)	602	303	224	142
Actualisatie MeerJarenOnderhoudsPlan gemeentelijk vastgoed 2025- 2030 (raadsbesluit 11-12-2024)	54	61	157	184
(A) Startsaldo Kadernota 2026	**-159**	**-2.519**	**-2.017**	**-3.225**
(B) Subtotaal algemene financiële ontwikkelingen	**1.040**	**-1.180**	**-1.469**	**-846**
(C) Subtotaal wettelijke ontwikkelingen / onontkoombaar	**875**	**875**	**875**	**875**
(D) Subtotaal overige ontwikkelingen	**-312**	**-791**	**-537**	**-836**
(E) Prognose extra inkomsten Rijk *	**-1.000**	**-1.000**	**-1.000**	**-1.000**
Saldo na mutaties A t/m E	**444**	**-4.615**	**-4.148**	**-5.032**
Raadsvoorstel actualisatie meerjarenperspectief grondexploitaties (MPG) - raadsvoorstel 7 juli 2025 **	-254	-582	-557	-549
Doorkijk saldo kadernota 2026	**190**	**-5.197**	**-4.705**	**-5.581**

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

** De voorzichtige prognose extra inkomsten Rijk is gebaseerd op accresontwikkeling van het gemeentefonds. Vooruitlopend op de meicirculaire 2025 is de voorjaarsnota van het rijk gepubliceerd. De definitieve uitwerking van de voorjaarsnota vindt plaats in de meicirculaire. Deze definitieve uitwerking wacht het college af en zal verwerkt worden in het raadvoorstel van de kadernota 2026.*
*** Om een zo actueel mogelijk beeld te schetsen van de ontwikkeling van het begrotingsresultaat is het raadsvoorstel van 18 juni 2025 (IHP, zie toelichting hoofdstuk 3) en het raadsvoorstel van het 7 juli (MPG) als doorkijk opgenomen in het saldo van de kadernota.*

Ontwikkeling gemeentefonds

Begin juni wordt de meicirculaire van het rijk gepubliceerd. In deze meicirculaire wordt duidelijk welke middelen Gouda in 2025-2029 exact zal ontvangen van het rijk. Om die reden ontvangt de raad een geactualiseerd meerjarenperspectief in het raadsvoorstel van de kadernota 2026.

Voortgang invulling 0,25% taakstelling conform Herfstakkoord

In het Herfstakkoord 2024 is er een financiële taakstelling per 2026 afgesproken van 0,25% per programma structureel. Uitzondering hierop zijn de budgetten van de Gemeenschappelijke regeling Jeugd & WMO (GRJW). In totaal heeft deze taakstelling een financieel effect van € 937.000 structureel per jaar. Deze is bij de vorige begroting reeds ingeboekt met ingang van het jaar 2026. Het college werkt momenteel aan de concrete invulling van de taakstelling. Bij de begroting verwacht het college deze invulling te kunnen presenteren, zodat deze integraal kan worden afgewogen mede in relatie tot de financiële positie van de gemeente Gouda op dat moment.

1.3 Uitgangspunten voor de begroting 2026

Basis meerjarenraming 2026 - 2029

De basis van de meerjarenraming 2026-2029 wordt gevormd door: de programmabegroting 2025-2028, de 1e bestuursrapportage 2025 en de voorliggende kadernota 2026.

De meicirculaire 2025 zal worden verwerkt in de meerjarenraming 2026-2029. Dit is ook van toepassing op de financiële afwijkingen in de reguliere beleidsuitvoering (raadsbesluiten) tot en met 9 april 2025. De septembercirculaire 2025 zal worden betrokken bij het raadsvoorstel van de programmabegroting 2026 en als separate begrotingswijziging - na vaststelling van de begroting 2026 - worden verwerkt.

Uitgangspunten voor de begroting 2026

Naast de richtlijnen en toetsingsaspecten van de toezichthouder, de provincie, wordt voorgesteld een aantal uitgangspunten te hanteren als kaderstelling voor de programmabegroting 2026 - 2029:

1. De lokale woonlasten en de belastingen/heffingen voor het jaar 2026 te indexeren op basis van de verwachte prijsontwikkeling conform de meicirculaire 2025;
2. In de begrote opbrengst OZB ook rekening te houden met de verwachte areaaluitbreiding OZB-woningen voor dat jaar;
3. Prijs- en loongevoelige budgetten voor 2026 e.v. regulier indexeren, conform de meicirculaire 2025;
4. Het - in lijn met de begroting 2025 - toepassen van een "loon mix 80/20" voor de meer loongevoelige budgetten, conform de meicirculaire 2025;
5. Het - in lijn met de begroting 2025 - toepassen van het OVA/PPC indexcijfer (zorgindexering) voor zorgaanbieders (Wmo & Jeugd) binnen het Sociaal Domein;
6. De prijs- en loonontwikkeling (conform meicirculaire 2025) grotendeels te bekostigen vanuit de rijksbijdragen (algemene uitkering);
7. Een gedegen meerjaren investeringsprogramma (CIP – concern investering plan), binnen de afgesproken ratio's/ kengetallen;
8. Conform de richtlijnen van de provincie (financieel toezicht) is het streven om in oktober 2025 aan de raad een sluitende meerjarenbegroting aan te bieden;
9. De bijstelling van de begrotingen 2026 van de verbonden partijen wordt verwerkt conform de vastgestelde (collegebesluit 10 december 2024) Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR) voor de begroting 2026 – dit betreft een toegestane prijsindexatie van 2,1% voor beloning werknemers en 2,7% voor netto materieel. Het gewogen indexpercentage op basis van 70/30 verhouding bedraagt 2,28%.
10. De gemeenschappelijke regelingen hebben een richtinggevende bezuinigingsopdracht gekregen van 6%. De uitwerking hiervan zal worden opgenomen in de afzonderlijke begroting(en) van de gemeenschappelijke regelingen en verwerkt worden in de begroting 2026.

2 Landelijke ontwikkelingen

In dit hoofdstuk wordt een aantal overkoepelende landelijke ontwikkelingen geschetst met mogelijk toekomstige consequenties voor Gouda. Alle hieronder geschetste ontwikkelingen kunnen effect hebben op de uitvoering van werkzaamheden en de lokale invulling van ambities en opgaven in de komende jaren op meerdere beleidsterreinen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de achtergronden van deze ontwikkelingen.

Dynamische, onzekere tijden

De wereld is volop in beweging. Op vele fronten is er sprake van schuivende panelen. Er worden meerdere verschrikkelijke oorlogen gevoerd op diverse continenten. Ook de wereldhandel is al jaren onrustig, waarbij de onlangs door de Amerikaanse regering geïnitieerde tarievenstrijd voor extra onzekerheden zorgt.

De diverse bredere geopolitieke, Europese en nationale ontwikkelingen hebben, als gevolg van toegenomen onderlinge afhankelijkheden, steeds vaker ook op lokaal niveau effect. De geopolitieke instabiliteit leidt bijvoorbeeld al jaren tot schommelingen in energieprijzen, inflatie, rentelasten en bouwkosten. Dit heeft directe gevolgen voor de gemeentelijke uitgaven en investeringsruimte.

Ook Europese regelgeving, zoals rondom digitalisering en kunstmatige intelligentie, vraagt toekomstig om aanpassingen in gemeentelijk beleid en financiering. Op nationaal niveau zorgen wisselingen in kabinetsbeleid voor een veranderende koers. Hervormingen in bijvoorbeeld de wetgeving voor woningbouw, asiel, duurzaamheid en bestaanszekerheid hebben direct invloed op de taken en verantwoordelijkheden van gemeenten. Het huidige kabinet heeft op onder meer de genoemde onderwerpen diverse ambities geformuleerd, maar de concrete uitwerking laat vooralsnog op diverse terreinen op zich wachten.

De combinatie van de diverse onzekerheden maakt het voor gemeenten uitdagend om te sturen op ambities en maatschappelijke opgaven. De gemeente staat voor de taak om binnen deze dynamiek richting te geven aan het beleid en tegelijk een solide financiële basis te waarborgen. Dit vraagt om wendbaarheid en weerbaarheid, zowel van de stad als van het bestuur en de organisatie.

Overheidsfinanciën

De financiële positie van gemeenten staat onder druk als gevolg van diverse landelijke ontwikkelingen. Een belangrijk eerste aandachtspunt is de onzekerheid rondom de zogenoemde 'ravijnproblematiek'. Vanaf 2026 is er sprake van een fors lagere algemene uitkering. Dit als gevolg van een door voorgaand kabinet ingestelde structurele korting van meer dan twee miljard op het Gemeentefonds.

Naast de algemene uitkering worden er gesprekken gevoerd over de systematiek van de specifieke uitkeringen. De afgelopen jaren is het aantal specifieke uitkeringen fors toegenomen, inclusief bijbehorende verantwoordingslasten. De uitbreiding van het aantal specifieke uitkeringen zorgt ervoor dat, in combinatie met de overheveling van taken zonder een evenredige financiële compensatie, de beleidsvrijheid van gemeenten afneemt. Het kabinet heeft zich voorgenomen om met ingang van 2026 het aantal specifieke uitkeringen te verminderen, maar daarbij een budgetkorting van 10% door te voeren. De gesprekken over dit onderwerp lopen nog.

Een ander dringend vraagstuk is de financiering van de jeugdzorg. De uitkomsten van het rapport van de deskundigencommissie Van Ark bevestigen dat de huidige financieringssystematiek onvoldoende structurele dekking biedt voor de oplopende kosten. Gemeenten worden geconfronteerd met een stijgende zorgvraag en oplopende tekorten, waarvoor een oplossing noodzakelijk is.

De Vereniging Nederlandse Gemeenten heeft over bovenstaande onderwerpen intensieve gesprekken gevoerd met het kabinet. Het kabinet heeft tijdens het Overhedenoverleg van 16 april jl. laten zien de financiële zorgen van gemeenten te delen. In de Voorjaarsnota heeft het kabinet extra middelen voor gemeenten opgenomen.

Per saldo komt er t/m 2027 cumulatief € 3 miljard beschikbaar voor gemeenten. Dit extra geld helpt gemeenten om onder andere een deel van de jeugdzorguitgaven te dekken en de terugval in het gemeentefonds vanaf 2026 deels te dempen. De VNG is daar voorzichtig optimistisch over. Het kabinet laat op deze wijze zien de relatie met de medeoverheden serieus te nemen. Tegelijkertijd worden de problemen slechts voor een deel opgelost en ontstaat er richting 2028 nieuwe onzekerheid. Bij de doorrekening van de meicirculaire is er definitief duidelijkheid over wat de exacte financiële effecten voor Gouda zijn.

Asiel & migratie

De afgelopen jaren heeft het college in de inleiding van de Kadernota meermaals beschreven dat de wereld in toenemende mate onrustig is als gevolg van (geopolitieke) conflicten. Helaas zet deze situatie zich voort. Het aantal vluchtelingen

blijft elk jaar toenemen. Naar schatting hebben inmiddels meer dan 120 miljoen mensen gedwongen hun huis verlaten als gevolg van vervolging, conflicten, geweld, mensenrechtenschendingen en gebeurtenissen die de openbare orde ernstig verstoren.

De grote vluchtelingenstromen hebben ook de komende jaren gevolgen voor Nederland en Gouda. De druk op de opvangcapaciteit voor asielzoekers in Nederland is groot. Het kabinet verwacht dat het aantal benodigde opvangplekken tot eind 2027 zal toenemen richting de 166.000.

Desalniettemin heeft het kabinet de ambitie om de instroom van asielzoekers in Nederland fors terug te dringen. De financiering vanuit het rijk wordt hierop vooruitlopend naar beneden bijgesteld. De concrete uitwerking en haalbaarheid van het kabinetsbeleid op Asiel en Migratie is echter nog onduidelijk, wat leidt tot onzekerheid over de verplichtingen en beschikbare financiering voor gemeenten. Een voorbeeld hiervan is de beoogde intrekking van de op 1 februari 2024 inwerking getreden Spreidingswet. Het huidige kabinet wil deze wet intrekken, maar het is nog onduidelijk wanneer de Tweede Kamer exact een voorstel hiertoe kan verwachten. Intrekking zal op zijn vroegst in het jaar 2026 aan de orde zijn.

Het totaal aantal Oekraïense vluchtelingen in Nederland blijft eveneens toenemen. Op dit moment hebben ruim 120.000 Oekraïners zich bij gemeenten geregistreerd. Dit aantal stijgt al sinds het begin van de oorlog. Ook dit jaar is er een toename van gemiddeld bijna 200 registraties per week. Gemeenten hebben inmiddels bij het rijk aangegeven dat, mede als gevolg van de verlaging van de vergoeding per opvangplek, er een gebrek aan opvang is. Vooralsnog hebben vluchtelingen uit Oekraïne tot maart 2026 via de Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming recht op opvang, medische hulp en onderwijs voor minderjarige kinderen.

Digitalisering en kunstmatige intelligentie

De ontwikkelingen op het gebied van digitalisering en kunstmatige intelligentie (AI) volgen elkaar in rap tempo op. Bij digitalisering gaat over het omzetten van informatie en processen naar digitale formaten. AI focust zich op het nabootsen van menselijk denken en intelligentie door machines. Het zijn ontwikkelingen waartoe ook gemeenten zich moeten verhouden, met aandacht voor zowel de kansen als de uitdagingen. Digitalisering en kunstmatige intelligentie kunnen bijdragen aan bijvoorbeeld efficiëntere dienstverlening, procesoptimalisatie en betere door data onderbouwde besluitvorming.

Tegelijkertijd brengen digitalisering en AI risico’s met zich mee, zoals privacyvraagstukken, afhankelijkheid van technologie en ethische dilemma’s rondom algoritmische besluitvorming. De Europese AI-verordening biedt een kader om de risico's van AI te beperken en daarbij ruimte te bieden voor innovatie. Het legt gemeenten verplichtingen op bij het gebruik van AI-systemen. Het gaat hierbij vooral om situaties waarin er risicovolle toepassingen worden gebruikt, zoals essentiële diensten en rechtshandhaving. Maar ook om algemene bepalingen, zoals het niveau van AI-geletterdheid bij medewerkers. Gemeenten moeten bij de inzet van AI voldoen aan strikte transparantie- en verantwoordingsvereisten.

Daarnaast vraagt digitalisering om een goede IT-infrastructuur en cyberveiligheid. Met de toenemende dreiging van cybercriminaliteit moeten gemeenten zorgen voor robuuste beveiligingsmaatregelen om persoonsgegevens en kritieke infrastructuur te beschermen. Daarin speelt de toenemende mate van digitale afhankelijkheid en weerbaarheid een rol, waarbij een zorgvuldige afweging moet plaatsvinden tussen innovatie en risico’s.

3 Ontwikkelingen per programma

Dit hoofdstuk bevat per programma de volgende elementen:

- Een aantal relevante (externe) ontwikkelingen, die specifiek voor dat programma effect kunnen hebben op de uitvoering van werkzaamheden en het vormgeven van ambities.
- Onderwerpen die richting de begroting 2026 nader onderzocht en afgewogen moeten worden.
- Een overzicht van doelen & indicatoren in lijn met de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties.
- Financiële intensiveringen/bijstellingen als gevolg van wettelijke en/of onontkoombare ontwikkelingen. Deze mutaties zijn ingedeeld per programma en voorzien van een toelichting.

3.1 Economie, werk en onderwijs

Ambitie

De gemeente Gouda streeft naar een vitale Goudse economie en een goed ondernemers- en vestigingsklimaat, inclusief een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Bedrijven, onderwijs en overheid (triple helix) maken zich sterk voor Leven Lang Ontwikkelen, waaronder meer hoger onderwijs in Midden-Holland. Samenwerking zorgt voor innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken in de zorg en bij bodemdaling, transport en logistiek. De relatie van mens met technologie is daarin de rode draad.

Duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen voor alle kinderen op basis-, voortgezet en speciaal (voortgezet) onderwijs in Gouda en sterk onderwijs, waarin wordt samengewerkt om gelijke kansen te creëren. En actief werk maken van het terugdringen van laaggeletterdheid.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Uitvoeren Economische Agenda

Samen met ondernemers en onderwijs gaat de gemeente Gouda aan de slag met de Economische Agenda 2025 - 2030 en wordt de regionale triple helix innovatieprojectenagenda voortgezet. Daarnaast wordt gewerkt aan acties uit het meerjarenprogramma binnenstad en het horecaconvenant. .

2) Duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen

Het realiseren en onderhouden van toekomstbestendige, kostenefficiënte en duurzame schoolgebouwen, inclusief groene schoolpleinen.

3) Sterk onderwijs en terugdringen laaggeletterdheid

Sterk onderwijs, waarin wordt samengewerkt en kansengelijkheid wordt bevorderd door het beschikken over voldoende basisvaardigheden op het gebied van taal, lezen en rekenen, en in toenemende mate digitale vaardigheden. Daarom wordt ingezet op het terugdringen van laaggeletterdheid.

4) Doorontwikkelen Campus Gouda

Via Campus Gouda hoger onderwijs duurzaam aan Midden-Holland verbinden in samenwerking met bedrijven en maatschappelijke organisaties. Er wordt een bijdrage geleverd aan Leven Lang Ontwikkelen in de regio met een krachtig mbo en techniekonderwijs.

5) Terugdringen jeugdwerkloosheid

Het terugdringen van de jeugdwerkloosheid in de periode 2022-2026 met 50 personen tot 209 jongeren (februari 2022: 259 jongeren) door een sluitende aanpak.

3.1.1 Ontwikkelingen

Ruimte voor Economie
De provincie Zuid-Holland heeft een Ruimtelijk-Economische Visie (REV) vastgesteld, waarin zij stuurt op een duurzame, innovatieve, inclusieve en toekomstbestendige economie. De beschikbare ruimte moet gezocht worden in het beter en slimmer benutten van binnenstedelijke locaties. Dit is voor Gouda extra van belang vanwege het sterk verstedelijkt weefsel. Gouda kijkt daarbij naar de aankondiging van een provinciaal verplaatsings- en herstructureringsfonds. In de regio Midden Holland wordt ingezet op een accountmanager bedrijventerreinen, die over gemeentegrenzen heen beter benutten van bedrijventerreinen aanjaagt. Tevens zet Gouda in op het tot stand brengen van een Regionaal Omgevingsprogramma Werklocaties Midden-Holland, als gezamenlijk ruimtelijk-economisch kader.

Onderwijs(huisvesting)
1 januari 2026 is de beoogde datum van de inwerkingtreding van het Wetsvoorstel planmatige en doelmatige aanpak onderwijshuisvesting. In dit wetsvoorstel staat onder andere dat het vaststellen van een integraal huisvestingsplan (IHP) verplicht wordt. De gemeente Gouda voldoet al aan deze eis en heeft een Uitvoeringsplan 2 IHP ontwikkeld. Dit plan bevat een doorkijk naar de toekomst ligt in juni 2025 voor bij de gemeenteraad.

De landelijke wetswijziging voorziet niet in extra Rijksmiddelen voor onderwijshuisvesting. Dit is echter wel cruciaal om meer meters te kunnen maken op dit onderwerp. Er wordt in 2025 onderzocht of een aanvraag kan worden ingediend bij het Innovatieprogramma Onderwijshuisvesting (IPOHV) voor nog uit te voeren projecten uit het Uitvoeringsplan 1 en 2 IHP. Eind 2025 zal er daarnaast een nieuwe modelverordening onderwijshuisvesting komen. De gemeentelijke verordening zal hierop aangepast worden.

Er is verder een nieuw regionaal programma voor Vroegtijdig Schoolverlaters (VSV) in voorbereiding voor de periode 2026-2029. Dit naar aanleiding van het wetsvoorstel “Van school naar duurzaam werk”. Momenteel worden de programmalijnen van dit nieuwe programma uitgewerkt in werkgroepen, waarin zowel onderwijs als gemeenten vertegenwoordigd zijn.

3.1.2 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Uitvoeren Economische Agenda	Samen met ondernemers en onderwijs gaat de gemeente Gouda aan de slag met de uitvoering van prioriteiten uit de Economische Agenda 2021-2024 en de regionale innovatieprojectenagenda	Aantal vestigingen per sector (top 5)	CBS, Vestigingen van bedrijven; bedrijfstak, gemeente
Uitvoeren Economische Agenda	Samen met ondernemers en onderwijs gaat de gemeente Gouda aan de slag met de uitvoering van prioriteiten uit de Economische Agenda 2021-2024 en de regionale innovatieprojectenagenda	Banen naar sector (top 5)	Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen (LISA), bewerkt door gemeente Gouda
Duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen	Het realiseren en onderhouden van toekomstbestendige, kostenefficiënte en duurzame schoolgebouwen	Energieverbruik onderwijs	Regionale Klimaatmonitor, Energieverbruik naar maatschappelijke sector
Duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen	Het realiseren en onderhouden van toekomstbestendige, kostenefficiënte en duurzame schoolgebouwen	CO2-uitstoot onderwijs	Regionale Klimaatmonitor, Rapportage CO2-uitstoot
Terugdringen laaggeletterdheid	Het terugdringen van laaggeletterdheid. Het bevorderen van kansengelijkheid door sterk onderwijsen ontwikkeling van de basisvaardigheden op het gebied van taal, lezen en rekenen, en in toenemende mate digitale vaardigheden.	Aantal inwoners dat een traject basisvaardigheden (taal, rekenen, digitale vaardigheden) heeft gevolgd	Gemeente Gouda, sociaal domein
Doorontwikkelen Campus Gouda	Via Campus Gouda hoger onderwijs duurzaam aan Midden-Holland verbinden in samenwerking met bedrijven en maatschappelijke organisaties.	Aantal studenten	Gemeente Gouda, Campus Gouda
Terugdringen jeugdwerkloosheid	Het terugdringen van de jeugdwerkloosheid in de periode 2022-2026 met 50 personen tot 209 jongeren (februari 2022: 259 jongeren) door een sluitende aanpak.	Aantal jongeren zonder werk tot 27 jaar	UWV

3.1.3 Intensiveringen en bijstellingen

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties (intensiveringen/ bijstellingen) opgenomen en toegelicht.

Nr.	Onderwerp (bedragen in € x 1.000)	2026	2027	2028	2029
	Wettelijke ontwikkelingen/ onontkoombaar:				
1.	Programma voorzieningen onderwijshuisvesting	300	300	300	300
	Overige ontwikkelingen:				
2.	Uitvoeringsplan 2 IHP	75	93	148	75
	Totaal	***375***	***393***	***448***	***375***

Toelichting op de mutaties

1. Programma voorzieningen onderwijshuisvesting
De Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Gouda geeft schoolbesturen jaarlijks de mogelijkheid om voor 1 februari een aanvraag in te dienen voor het programma voorzieningen onderwijshuisvesting. Het bekostigingsplafond is ingesteld op € 400.000, de werkelijke aanvragen fluctueren per jaar rond de € 300.000. Jaarlijks werden deze aanvragen verwerkt via de bestuursrapportage. Om de bekostiging goed te waarborgen wordt er een structureel budget opgenomen van € 300.000 voor het programma voorzieningen onderwijshuisvesting. Dit voldoet aan het uitgangspunt om budgetten reëel te ramen.

2. Uitvoeringsplan 2 IHP
In het raadsvoorstel over het Uitvoeringsplan 2 IHP dat voorligt op 18 juni 2025 ter besluitvorming, wordt een besluit gevraagd om ruimte te bieden om alternatieve financiering in combinatie met garantstelling in te zetten voor de realisatie van het project Driestar Alfa en hiervoor structureel (€ 75.000) en incidenteel (met € 18.000 in 2027 en € 73.000 in 2028) het exploitatiebudget te verhogen in de begroting. Alternatieve financiering biedt de kans om de noodzakelijke opgave die er in het Voortgezet Onderwijs is, versneld uit te voeren.

3.2 Energie en klimaat

Ambitie

De ambitie is om Gouda duurzaam door te geven aan de volgende generaties. Gouda wil in 2040 CO2-neutraal zijn en in 2050 moet de leefomgeving bestand zijn tegen klimaatveranderingen.

De gemeente wil zelf het goede voorbeeld geven door extra te investeren in de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed.

Het speerpunt komende periode is verdere vergroening afgestemd op de bodemgesteldheid. Kwalitatief groen met een hoge biodiversiteit en ruimte voor water maakt de stad leefbaar en aantrekkelijk voor mens en dier. Duurzaamheid gaat over alle beleidsterreinen en is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Onderdeel hiervan is het hebben van inzicht in de CO2-impact.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen
Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen en toekomstbestendige bomen. Ook het inzetten op vasthouden, hergebruiken, infiltreren en vertraagd afvoeren van hemelwater helpt hierbij.

2) Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit
De gemeente zet zich in voor een groener Gouda. Het bestaande groen krijgt gaandeweg meer kwaliteit, met kansen voor biodiversiteit en klimaatadaptatie. De gemeente begint met het verbinden en uitbreiden van groene structuren.

3) Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden
Extra impuls geven aan het verduurzamen van huizen en gebouwen om zoveel mogelijk energie te besparen. Het ontzorgen van inwoners en bedrijven en de opwek van duurzame energie stimuleren. Met aandacht voor gebouwbewonende diersoorten.

4) Sneller verduurzamen gemeentelijk vastgoed
Met de vaststelling van het herfstakkoord en de hiermee gemoeide financiële consequenties is het oorspronkelijke doel om in 2030 tenminste 55% van het gemeentelijk vastgoed te hebben verduurzaamd onhaalbaar geworden. In 2025 wordt een nieuwe projectprioritering voorgelegd. Waar mogelijk nemen we stappen om ook de toegankelijkheid van de gemeentelijke gebouwen te verbeteren.

5) Investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de openbare ruimte
Integraal en duurzaam investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de inrichting van de openbare ruimte. Ook de inzet voor de aanpak van de problematiek van bodemdaling wordt voortgezet.

3.2.1 Ontwikkelingen

Water en bodem sturend
Het huidige kabinet heeft voor ruimtelijke ontwikkelingen de visie op Water en Bodem aangepast. De nadruk is verschoven van ‘Water en Bodem sturend’ naar ‘Rekening houden met Water en Bodem’. Dit kan betekenen dat bij de ontwikkeling van nieuwbouwlocaties de ontwikkelende partijen minder aandacht zullen besteden aan de gevolgen die water en bodem kunnen hebben op de leefomgeving. De aanpassing van de visie is door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat meegedeeld in de Kamerbrief ‘Water en Bodem naar aanleiding van het Tweeminutendebat Water 8 oktober 2024’ van 22 oktober 2024.

Wet gemeentelijk instrumentarium warmtetransitie (Wgiw) (beoogde datum in werking 1-1-2026)
De Wgiw geeft gemeenten de bevoegdheden om regie te voeren op de overgang van aardgas naar duurzame warmtevoorzieningen in de gebouwde omgeving. De wet wijzigt delen van de Gaswet, de Omgevingswet en de Warmtewet om juridische grondslagen te bieden voor verduurzaming van gebouwen.

De voornaamste punten die voor de gemeente van belang zijn:
1. Gemeenten krijgen “aanwijsbevoegdheid": de gemeente kan specifieke gebieden aanwijzen waar aardgas wordt uitgefaseerd. Dit wordt vastgelegd in het omgevingsplan;
2. Gemeenten moeten een Warmteprogramma opstellen en dit elke 5 jaar actualiseren.

Energiewet (beoogde datum in werking 1-1-2026)
De Energiewet moet een toekomstbestendig kader vormen voor de veranderende energiemarkt (betere consumentenbescherming, flexibele transportcontracten, en actieve deelname aan de energiemarkt door bijvoorbeeld energiegemeenschappen). Verder geeft de nieuwe Energiewet netbeheerders meer mogelijkheden om problemen met het te volle elektriciteitsnet aan te pakken, zoals het herverdelen van ongebruikte transportcapaciteit en het aanbieden van flexibele contracten.

Wet collectieve warmte (Wcw) (beoogde datum in werking 1-1-2026)
De Wet Collectieve Warmte (Wcw) vervangt de huidige Warmtewet. Het doel van de nieuwe wet is om de ontwikkeling van nieuwe (kleinschalige) warmtenetten te vergemakkelijken en zo de energietransitie te bevorderen. Maar ook om betaalbaarheid, duurzaamheid en betrouwbaarheid van collectieve warmtelevering te borgen.

Netcongestie
De Goudse gebouwde omgeving heeft sinds vorig jaar te maken met netcongestie op afname van elektriciteit voor nieuwe grootverbruikersaansluitingen of verzwaringen van bestaande grootverbruikaansluitingen. De kleinverbruikaansluitingen worden niet geraakt. Teruglevering van elektriciteit is op dit moment ook nog steeds mogelijk. Naar verwachting is de netcongestie pas tegen 2035 helemaal opgelost. Tot die tijd zullen alle verduurzamingsplannen van gemeente, particulieren en ondernemers hier rekening mee moeten houden. Ook kan het gevolgen hebben voor nieuwbouw-, transformatie- en renovatieprojecten.

Middelen energietransitie
Tot nu toe heeft het rijk de middelen voor de energietransitie jaarlijks geïndexeerd, al is de indexatie aan de lage kant. Het rijk heeft bij de gesprekken over de Voorjaarsnota aangegeven dat de € 700 miljoen die gemeenten jaarlijks krijgen, blijven staan tot en met 2030. De indexatie van de klimaatmiddelen blijft wel aan de lage kant. Het is nog onbekend wat er gebeurt met de voorgenomen 10% korting op de specifieke uitkering (SpUk) voor de energietransitie. Een dergelijke korting kan gevolgen hebben voor de uitvoering van vastgesteld beleid en voor mogelijke toekomstige plannen en wensen rondom de energietransitie.

Nader uit te werken / af te wegen onderwerpen richting begroting

Nulmeting CO2-reductie
In 2023 is berekend wat de verwachte CO2-reductie is op basis van het bestaande beleid, deze doorrekening gaf aan met huidig beleid op 77% CO2- reductie uit te komen in 2040. De raad is hierover geïnformeerd met de raadsmemo van 12 maart 2024 (7968). Een bijstelling van beleid is nodig om in 2040 CO2-neutraal te kunnen zijn. Het Duurzaamheidsplan “Zo geven we Gouda door” geeft een beeld van de mogelijkheden, een eerste globale indicatie in benodigde investeringen en intensiveringen, en invloed op capaciteit en planning.

3.2.2 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen	Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen in de stad. Ook het infiltreren, vasthouden en vertraagd afvoeren van water helpt hierbij.	Genomen maatregelen tegen effecten van klimaatverandering	Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen	Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen in de stad. Ook het infiltreren, vasthouden en vertraagd afvoeren van water helpt hierbij.	Na een hevige regenbui blijft langer dan 2 uur water in de straat staan	Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen	Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen in de stad. Ook het infiltreren, vasthouden en vertraagd afvoeren van water helpt hierbij.	Maatregelen willen nemen om overlast door hitte en water rondom woning tegen te gaan	Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen		Schaduwplekken voor verkoeling tijdens een periode van warm weer	Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat
Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit	De gemeente zet zich in voor een groener Gouda. Het bestaande groen krijgt gaandeweg meer kwaliteit, met kansen voor biodiversiteit en klimaatadaptatie. De gemeente gaat beginnen met het verbinden en uitbreiden van groene structuren.	Groenbalans (inclusief percentage voor groen met waarde voor biodiversiteit)	Gemeente Gouda, Geovisia
Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden		Hoofdverwarmingsinstallatie woningen (aardgas)	CBS, Regionale Klimaatmonitor
Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden	Extra impuls geven aan het verduurzamen van huizen en gebouwen om zoveel mogelijk energie te besparen. Het ontzorgen van inwoners en bedrijven en opwek van duurzame energie stimuleren.	Energielabels	RVO, Regionale klimaatmonitor
Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden	Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden	Percentage bekende hernieuwbare energie	RVO, Regionale klimaatmonitor

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Sneller verduurzamen gemeentelijk vastgoed	Met de vaststelling van het herfstakkoord en de hiermee gemoeide financiële consequenties is het oorspronkelijke doel om in 2030 tenminste 55% van het gemeentelijk vastgoed te hebben verduurzaamd onhaalbaar geworden. In 2025 wordt een nieuwe projectprioritering voorgelegd. Waar mogelijk nemen we stappen om ook de toegankelijkheid van de gemeentelijke gebouwen te verbeteren.	Reductie van de CO2-uitstoot van de gemeentelijke vastgoedporteuille	Energiemonitor gemeente Gouda
Investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de openbare ruimte	Integraal en duurzaam investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de inrichting van de openbare ruimte. Ook de inzet voor de aanpak van de problematiek van bodemdaling wordt voortgezet	Ik vind mijn buurt goed/ slecht onderhouden	Stadspeiling

3.2.3 Intensiveringen en bijstellingen

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties (intensiveringen/ bijstellingen) opgenomen en toegelicht.

Nr.	Onderwerp (bedragen in € x 1.000)	2026	2027	2028	2029
	Mutatie(s) reserves (neutraal):				
1a.	Soortenmanagementplan 2026	200			
1b.	Inzet vanuit reseve klimaat, energie en duurzame mobiliteit	-200			
	Totaal	***0***	***0***	***0***	***0***

Toelichting op de mutaties

1. Soortenmanagementplan 2026
Het soortenmanagementplan betreft een gedetailleerd plan dat is ontworpen om specifieke diersoorten in een bepaald gebied te beschermen en hun leefomgeving te verbeteren. Voor het opstellen van het soortenmanagementplan wordt (in 2026) € 200.000 onttrokken aan de reserve klimaat, energie en duurzame mobiliteit.

3.3 Wonen en leefomgeving

Ambitie

In Gouda kan iedereen prettig wonen en leven en dat wil de gemeente zo houden.

Een goede bereikbaarheid en betaalbaar woningaanbod voor elke doelgroep zijn daarvoor van belang. Er komen nieuwe woningen in Westergouwe, de Spoorzone en andere plekken in de stad. De norm is betaalbaar bouwen, natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen, en aandacht voor duurzame mobiliteit.

De goede bereikbaarheid en centrale ligging zijn een onbetwistbare kracht van Gouda. Om Gouda in de toekomst duurzaam bereikbaar te houden en goed te ontsluiten, wordt het Verkeerscirculatieplan (VCP) uitgevoerd. Met meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer. De binnenstad wordt autoluw. Het omgevingsbeleid biedt duidelijke richting en regelgeving voor een gezonde en veilige fysieke leefomgeving.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Een toekomstbestendige woningvoorraad voor alle doelgroepen
De Woon(zorg)visie 2030 Gouda en de Regionale Realisatieagenda Midden-Holland van 2023 dienen als kader. In regioverband wordt een Woonzorgvisie opgesteld. Dit gebeurt samen met stakeholders.

2) Actieve sturing op het woningbouwprogramma
Met het programma Versnellen woningbouw stuurt de gemeente op kansrijke ontwikkelingen en transformatie. Zij benut alle instrumenten om te sturen. Als de wetgever nieuwe mogelijkheden introduceert, vertaalt de gemeente deze naar de Goudse situatie.

3) Uitvoeren van het Verkeerscirculatieplan
Met de uitvoering van het VCP creëert de gemeente meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer. Voor een aantrekkelijk verblijfsklimaat in de binnenstad wordt zij gaandeweg autoluw.

4) Meer duurzame mobiliteit en bevoorrading
Het blijven inzetten voor meer duurzame mobiliteit en bevoorrading. Faciliteren van de openbare laadinfrastructuur en deelmobiliteit. Bevorderen van het gebruik van schonere en lichtere transportmiddelen. De komst van een neutrale stadshub. Ondernemers ondersteunen in de transitie naar schone en slimme logistiek.

5) Invoering van de Omgevingswet
De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Gemeenten krijgen tot 1 januari 2032 de tijd om een (digitaal) gemeente dekkend omgevingsplan te maken. De dienstverlening aan bedrijven, organisaties en inwoners staat centraal bij uitwerking van de wettelijke instrumenten.

3.3.1 Ontwikkelingen

Actualisatie omgevingsbeleid Zuid-Holland
Ruimte is schaars in Zuid-Holland. Om nieuwe ontwikkelingen nu en in de toekomst een plek te bieden bepaalde de provincie vorig jaar een nieuwe 'Ruimtelijke Koers'. In 2025 verankert zij deze in het omgevingsbeleid. Dit betekent een nieuwe aanpak op alle beleidsvelden. De provincie geeft prioriteit aan gezondheid, leefbaarheid en veiligheid. De inzet is kwalitatieve en selectieve groei, met bescherming van de onbebouwde ruimte. De bestaande ruimte moet beter benut worden. Samen met regiogemeenten heeft Gouda gereageerd op de eerste ambtelijke consultatie. Het college blijft de ontwikkeling nauw volgen met oog op de ambities en ontwikkelingen in Gouda. De terinzagelegging van de ontwerp-herziening is voorzien vanaf de zomer 2025.

Woontopafspraken
Overheden, corporaties en marktpartijen hebben op de Woontop op 11 december 2024 afspraken gemaakt over het versnellen van de realisatie van nieuwe woningen. Twee derde van alle nieuwe woningen moet betaalbaar zijn, met cofinanciering van gemeenten. Ook worden regels aangepast of geschrapt om goedkoper en efficiënter te kunnen bouwen. Parallel plannen wordt een voorwaarde bij subsidies vanuit het Rijk. Via de wet Versterking regie huisvesting regelt de minister het beter benutten van bestaande gebouwen.

Namens de gemeenten bespreekt de VNG jaarlijks de Woontopafspraken; zij heeft de afspraken getekend onder voorwaarde dat het Rijk de financiële positie van gemeenten op orde brengt. De VNG heeft aangegeven het positief te vinden dat bij de Voorjaarsnota de financiële positie van gemeenten verbeterd is, maar laat ook weten dat niet alle problemen zijn opgelost. De in de Voorjaarsnota aangekondigde huurbevriezing maakt de situatie onduidelijk en onzeker. Het kan betekenen dat woningbouwplannen geen doorgang kunnen vinden of pas later. De VNG gaat hierover in gesprek met de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening.

Aangepast wetsvoorstel Versterking regio volkshuisvesting
Begin 2025 heeft de minister het aangepaste wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting naar de Tweede Kamer gestuurd. De wet moet zorgen voor voldoende betaalbare woningen, kortere procedures en gelijke kansen voor urgent woningzoekenden. Landelijk worden groepen aangewezen die in alle gemeenten gaan gelden als urgent woningzoekenden. Alle gemeenten in de regio moeten bijdragen aan hun huisvesting. Gouda heeft haar zorgen geuit over het schrappen van urgentie voor statushouders.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
Naar aanleiding van het debat met de Eerste Kamer in 2024 over de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) vindt er nog steeds schriftelijk overleg plaats met de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening. Op 10 december 2024 heeft de minister de Eerste Kamer laten weten dat verbouwactiviteiten nu niet onder het stelsel van kwaliteitsborging worden gebracht; naar verwachting wordt dit 2028. Op 28 januari 2025 heeft de Eerste Kamercommissie inbreng geleverd voor verder overleg met de minister. In de zomer van 2025 informeert de minister de Eerste Kamer over de stand van zaken van de wet. Hierin worden ook de kosten meegenomen.

Nader uit te werken / af te wegen onderwerpen richting begroting

Gebiedsprogramma Goverwelle
Om de woon- en leefomgeving in Goverwelle stap voor stap te verbeteren, heeft de gemeente het omgevingsprogramma Goverwelle opgesteld, met inbreng van bewoners en ondernemers. Het gebiedsprogramma is een uitwerking van de Omgevingsvisie. In maart 2025 heeft de raadscommissie Fysieke Leefomgeving het programma besproken. Uit de gesprekken komen twee projecten die als eerste uitgevoerd zouden moeten worden:
- Verdiepend onderzoek naar de technische en financiële haalbaarheid van het geschetste perspectief voor een klimaatadaptieve inrichting van de openbare ruimte, in combinatie met herstel van verzakkingen. De uitkomsten zijn relevant voor het Beheerplan Groot onderhoud en vervangingsonderhoud (GOVO).
- Opstellen van een ontwikkelperspectief voor de omgeving station-winkelcentrum.

Kwaliteitsplan openbare ruimte
De opgave voor de openbare ruimte is meer dan het in stand houden van een technische beheerkwaliteit. Het bestaande Kwaliteitsplan openbare ruimte (KOR) is ruim 15 jaar oud. Herziening is nodig om het sindsdien vastgestelde beleid voor diverse aspecten van de leefomgeving uit te voeren. Herziening van het KOR zorgt voor betere verbinding tussen Omgevingsvisie, het Beheerplan Groot onderhoud en vervangingsonderhoud (GOVO), de Leidraad inrichting openbare ruimte (LIOR) en financiële en technische beheerroutines. In de herziening zullen ook doorrekeningen van verschillende ambitieniveaus in de openbare ruimte meegenomen worden.

Groot onderhoud en vervangingsonderhoud
Landelijk en lokaal beleid dat voortkomt uit het Klimaatakkoord, zoals op het gebied van klimaatadaptatie, CO2-reductie en circulariteit, heeft invloed op de inrichting van de openbare ruimte. Steeds meer worden deze thema's meegenomen in projecten en in de nota Beheerplan Groot onderhoud en vervangingsonderhoud (GOVO). Dit gebeurt stapsgewijs om beter zicht te krijgen op de financiële en maatschappelijke effecten van de overgang van technische vervanging naar toekomstbestendige inrichting.

3.3.2 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Een toekomstbestendige woningvoorraad	Het zorgen voor een toekomstbestendige woningvoorraad met aanbod voor elke doelgroep. Door het uitvoeren van de eind 2020 vastgestelde Woon(zorg)visie. Samen met andere betrokken partijen en in samenspraak met de buurt.	Eigendomsvormen, met uitsplitsing naar corporatiehuur, particuliere huur en koop.	CBS, Voorraad woningen
Een toekomstbestendige woningvoorraad	Het zorgen voor een toekomstbestendige woningvoorraad met aanbod voor elke doelgroep. Door het uitvoeren van de eind 2020 vastgestelde Woon(zorg)visie. Samen met andere betrokken partijen en in samenspraak met de buurt.	Eigendomsvormen op wijkniveau, met uitsplitsing naar middenhuur en betaalbare koop (WOZ-waarde < 325.000)	CBS/WSW, Lokale Monitor Wonen
Actieve sturing op het woningbouwprogramma	Met het programma Versnellen woningbouw stuurt de gemeente op kansrijke ontwikkelingen en transformatie. Zij benut alle instrumenten om te sturen. Als de wetgever nieuwe mogelijkheden introduceert, vertaalt de gemeente deze naar de Goudse situatie.	Alternatieve woonvormen	Monitor ouderenhuisvesting
Actieve sturing op het woningbouwprogramma	Met het programma Versnellen woningbouw stuurt de gemeente op kansrijke ontwikkelingen en transformatie. Zij benut alle instrumenten om te sturen. Als de wetgever nieuwe mogelijkheden introduceert, vertaalt de gemeente deze naar de Goudse situatie.	Aantal nieuwbouwwoningen en overige toevoegingen (o.a. transformatie)	Waarstaatje-gemeente.nl / CBS voor historische ontwikkeling, Planregistratie Wonen voor toekomst
Uitvoeren van het Verkeerscirculatieplan	Met de uitvoering van het VCP creëert de gemeente meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer. De binnenstad maakt zij autoluw.	Intensiteiten gemotoriseerd verkeer (stadsbreed)	Gemeente Gouda, periodieke verkeerstellingen
Uitvoeren van het Verkeerscirculatieplan	Met de uitvoering van het VCP creëert de gemeente meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer. De binnenstad maakt zij autoluw.	Aantal (ernstige) verkeersslachtoffers	Geregistreerde verkeersongevallen (Viastat)
Meer duurzame mobiliteit en bevoorrading	Het blijven inzetten voor meer duurzame mobiliteit en bevoorrading. Faciliteren van de openbare laadinfrastructuur en deelmobiliteit. Bevorderen van het gebruik van schonere en lichtere transportmiddelen. En de komst van een distributiehub.	Vervoerwijzekeuze (marktaandeel fiets en OV)	CBS ODiN, Onderzoek verplaatsingen in Nederland
Meer duurzame mobiliteit en bevoorrading	Het blijven inzetten voor meer duurzame mobiliteit en bevoorrading. Faciliteren van de openbare laadinfrastructuur en deelmobiliteit. Bevorderen van het gebruik van schonere en lichtere transportmiddelen. En de komst van een distributiehub.	Laadpalen en waterstoftankvoorzieningen	RVO, Regionale Klimaatmonitor

3.3.3 Intensiveringen en bijstellingen

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties (intensiveringen/ bijstellingen) opgenomen en toegelicht.

Nr.	Onderwerp (bedragen in € x 1.000)	2026	2027	2028	2029
	Wettelijke ontwikkelingen/ onontkoombaar:				
1.	Urgentieprocedure toewijzen sociale huurwoningen	78	78	78	78
	Mutatie(s) reserves (neutraal):				
2a.	Asbest sanering renovatie Stadhuis	1.000			
2b.	*Inzet vanuit de algemene reserve*	*-1.000*			
3a.	Wijkontwikkeling - inzet restant budget 2024	123			
3b.	*Inzet vanuit de reserve wijkontwikkeling*	*-123*			
4a.	Wijkontwikkeling - overige projecten	331	276		
4b.	*Inzet vanuit de reserve wijkontwikkeling*	*-331*	*-276*		
5a.	Project Spoorzone A1	1.290	1.159		
5b.	*Inzet vanuit de reserve Spoorzone*	*-1.290*	*-1.159*		
6a.	Projecten versnelling woningbouw - lopende projecten	984	214	50	
6b.	*Inzet vanuit de reserve versnelling woningbouw*	*-984*	*-214*	*-50*	
7a.	Versnelling woningbouw - nieuwe projecten	900			
7b.	*Inzet vanuit de reserve versnelling woningbouw*	-900			
	Totaal	***78***	***78***	***78***	***78***

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

Toelichting op de mutaties

1. Urgentieprocedure toewijzen sociale huurwoningen
Met het afstoten van de loketfunctie “aanvraag urgentie woonruime” door de woningbouwcorporaties heeft Gouda deze taak per 01-07-2024 overgenomen. De tijdsinspanning die Gouda moet verrichten is echter aanmerkelijk groter dan binnen de bestaande capaciteit opgevangen kan worden. Derhalve wordt hier budget voor beschikbaar gesteld.

2. Asbestsanering Stadhuis
Een deel van het verbouwbudget van het Stadhuis, de asbestsanering mag conform de financiele uitvoeringsregels niet worden geactiveerd (als investering) maar verwerkt worden als incidenteel budget. Totaal gaat het om € 1,6 miljoen. Derhalve wordt dit budget in mindering gebracht op de investering renovatie Stadhuis en in 2025 (via de 1e bestuursrapportage € 600.000) en in 2026 (via de kadernota € 1.000.000) verrekend met de algemene reserve.

3. + 4. Wijkontwikkeling - inzet restant budget 2024 / overige projecten
Binnen de wijkontwikkelingswijken Korte Akkeren en Gouda wordt aan meerdere projecten gewerkt. Voor deze projecten heeft de gemeente met de woningcorporaties projectovereenkomsten gesloten. Tussen partijen is een taakverdeling afgesproken, waarbij gemeentelijke taken worden gedekt uit de reserve wijkontwikkeling. De planning voor deze afspraken, taken en activiteiten is geactualiseerd: de kostenstijging als gevolg van indexatie/ nieuwe ramingen is verwerkt in de begroting.

5. Project Spoorzone A1
De gemeente heeft op deze locatie twee bouwpercelen verkocht. In de overeenkomsten is vastgelegd dat de gemeente zorgt voor een rioolgemaal, afvalpark en een aansluiting op de burg. Jamessingel. Voor deze investeringen wordt de opbrengst uit grondverkoop gebruikt (na aftrek van de boekwaarde). De bouw van beide projecten is gestart – het is de taak van de gemeente om de voorzieningen bij oplevering van de woningen gereed te hebben.

6. Projecten versnelling woningbouw - lopende projecten
Dit betreft uitgaven (opnieuw gefaseerd op basis van actuele bouwplanningen) die op basis van de subsidiebeschikkingen worden gedaan. De bedragen zijn reeds toegezegd en worden volledig besteed, waarbij het tempo van de bestedingen kan fluctueren/ afhankelijk van de voortgang in de bouw.

7. Versnelling woningbouw - nieuwe projecten
Bij meerdere projecten met sociale woningbouw worden gesprekken over de financiële haalbaarheid gevoerd. Daarbij bestaat de kans dat maatschappelijk zeer wenselijke projecten mogelijk niet gerealiseerd kunnen worden. Voor dergelijke projecten is budget gereserveerd. Locaties, doelstelling en voorwaarden zijn nog niet uitgewerkt.

3.4 Sociaal domein

Ambitie

De ambitie is een inclusief en sociaal Gouda, waarin iedereen gelijkwaardig is en iedere Gouwenaar mee kan doen. Ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gender, inkomen, seksuele voorkeur, talent of beperking. Dit betekent dat de gemeente de juiste zorg en ondersteuning betaalbaar en beschikbaar houdt voor Gouwenaars die dit nodig hebben. Ook is er meer aandacht voor armoede en schuldhulp.

Om mee te kunnen doen in de samenleving moeten mensen kunnen beschikken over bestaanszekerheid. Daarom worden gezinnen met een laag inkomen die dat nodig hebben ondersteund met specifieke aandacht voor kinderen.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Iedereen kan meedoen in een inclusieve en sociale stad
Een inclusief en sociaal Gouda, waarin iedereen gelijkwaardig is en iedere Gouwenaar mee kan doen. Ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gender, inkomen, seksuele voorkeur.

2) Inzetten op kansengelijkheid
Het aanpakken van financiële problemen en voorkomen van armoede door het structureel verbeteren van de positie van gezinnen en kinderen.

3) Passende zorg en ondersteuning
Passende zorg en ondersteuning betaalbaar en beschikbaar houden voor Gouwenaars die dit het meest nodig hebben.

4) Integrale dienstverlening sociaal domein
De dienstverlening op het gebied van jeugd, wmo en werk en inkomen is integraal en gaat uit van de menselijke maat. Dienstverlening wordt continu verbeterd.

3.4.1 Ontwikkelingen

Breed onderzoek sociaal domein
Er is sprake van een toenemende spanning tussen de begroting voor het sociaal domein en de verwachte uitgaven. De spanning wordt veroorzaakt door maatschappelijke ontwikkelingen, waaronder de stijgende kosten voor jeugdzorg, vergrijzing en teruglopende rijksinkomsten. Om te onderzoeken op welke wijze de uitgaven van het sociaal domein kunnen worden beïnvloed, heeft het college een breed onderzoek uitgevoerd naar de financiën van het sociaal domein (programma 4), inclusief besparingsmogelijkheden. De uitkomsten dit onderzoek zijn door het college verwerkt in een voorstel voor maatregelen voor een toekomstbestendig sociaal domein en zijn gedeeld met de gemeenteraad voor beeld- en oordeelsvorming op 19 maart en 2 april. De uitkomsten van dit gesprek met de gemeenteraad zijn financieel verwerkt in deze Kadernota.

Visie sociaal domein
Om zorg en ondersteuning beschikbaar te houden voor de meest kwetsbare inwoners, is het nodig om ook opnieuw te kijken naar wat een gemeente wel of niet moet doen. Het is noodzakelijk voor een houdbaar stelsel om besparende maatregelen te ondersteunen met een andere visie op de rol van de gemeente, professionele zorg, sociale basis en eigen kracht van inwoners. Om deze reden wordt medio 2025 gestart met het ontwikkelen van een nieuwe visie op het sociaal domein in samenspraak met inwoners, ketenpartners en de gemeenteraad

Deskundigencommissie Van Ark
Een deskundigencommissie onder leiding van Tamara van Ark heeft op 30 januari 2025 geadviseerd dat het rijk gemeenten moet compenseren voor de gestegen kosten en daarnaast ook stappen moet zetten qua wet- en regelgeving. In de Voorjaarsnota van het Rijk is toegezegd dat er voor gemeenten voor 2026 en 2027 extra middelen beschikbaar komen als dekking voor de tekorten voor de jeugdzorg. Er wordt nog gesproken over compensatie van de tekorten in voorgaande jaren. In lijn met de door de gemeenteraad aangenomen motie ’besparingsopgave sociaal domein’ van 9 april wordt bij de begroting 2026-2029 als onderdeel van de integrale afwegingen inzichtelijk gemaakt hoe extra middelen kunnen bijdragen aan het versterken van het voorliggend veld.

Werk en inkomen
Naast bovengenoemde ontwikkelingen zal in 2026 ook het nodige gebeuren op het vlak van werk en inkomen. Zo staat de invoering van de Participatiewet in Balans, de hervorming van de arbeidsmarktstructuur met de vorming van regionale werkcentra en de Wet van school naar duurzaam werk op de rol. Op dit moment is nog onduidelijk wat definanciële consequenties zullen zijn.

3.4.2 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Iedereen kan meedoen in een inclusieve en sociale stad	Een inclusief en sociaal Gouda, waarin iedereen gelijkwaardig is en iedere Gouwenaar mee kan doen. Ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gender, inkomen, seksuele voorkeur.	Het % inwoners dat zich thuis voelt in Gouda	Stadspeiling
Inzetten op kansengelijkheid en preventie	Het aanpakken van financiële problemen en voorkomen van armoede door het structureel verbeteren van de positie van gezinnen en kinderen.	Het aantal uitgegeven Rotterdampassen (waarvan voor volwassenen en kinderen uit doelgroep minima)	Gemeente Rotterdam
Inzetten op kansengelijkheid en preventie	Het aanpakken van financiële problemen en voorkomen van armoede door het structureel verbeteren van de positie van gezinnen en kinderen.	Het % kinderen met gezond gewicht	GGD Midden-Holland
Inzetten op kansengelijkheid en preventie	Het aanpakken van financiële problemen en voorkomen van armoede door het structureel verbeteren van de positie van gezinnen en kinderen.	Het aantal verzilverde tegoedbonnen sport en cultuur op de Rotterdampas (2 per pas voor kinderen minima)	Gemeente Rotterdam
Passende zorg en ondersteuning	Passende zorg en ondersteuning betaalbaar en beschikbaar houden voor Gouwenaars die dit het meest nodig hebben.	Het relatieve gebruik van aantal kinderen < 18 jaar van maatwerk jeugdhulp	Gemeente Gouda, Sociaal domein
Passende zorg en ondersteuning	Passende zorg en ondersteuning betaalbaar en beschikbaar houden voor Gouwenaars die dit het meest nodig hebben.	De gemiddelde kosten per cliënt per jaar voor de maatwerkvoorziening Wmo	Gemeente Gouda, Sociaal domein
Integrale dienstverlening sociaal domein	De dienstverlening is integraal en gaat uit van de menselijke maat. Dienstverlening wordt continu verbeterd.	Het gemiddeld rapportcijfer voor de dienstverlening van de medewerkers van de gemeente (J, Wmo en weni)	Client Ervarings-onderzoeken Jeugd, Wmo en werk en inkomen
Integrale dienstverlening sociaal domein	De dienstverlening is integraal en gaat uit van de menselijke maat. Dienstverlening wordt continu verbeterd.	Het % inwoners dat weet voor welke hulp ze terecht kunnen bij de gemeente	Stadspeiling

3.4.3 Intensiveringen en bijstellingen

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties (intensiveringen/ bijstellingen) opgenomen en toegelicht.

Nr.	Onderwerp (bedragen in € x 1.000)	2026	2027	2028	2029
	Overige ontwikkelingen:				
1.	Actualisatie prognose budgetten sociaal domein	3.500	3.500	3.600	3.600
2.	Maatregelen sociaal domein (breed onderzoek)	-3.400	-3.600	-3.500	-3.500
	Totaal	***100***	***-100***	***100***	***100***

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

Toelichting op de mutaties

1. Actualisatie prognose budgetten sociaal domein
Op 9 april 2025 heeft de raad het college verzocht om alle hoofdmaatregelen uit de 'Rapportage besparingsopgave Gemeente Gouda (Berenschot)' uit te voeren en de uitkomsten daarvan te verwerken in de kadernota. In de rapportage van Berenschot is een nieuwe prognose voor het sociaal domein opgenomen. Hierin zijn de meest actuele ontwikkelingen verwerkt en wordt er zoveel mogelijk aangesloten bij de realiteit. De geactualiseerde prognose is opgenomen in de raadsmemo 'Kaders Sociaal domein, d.d. 4 maart 2025 (dossiernummer 1306252).

2. Maatregelen sociaal domein (breed onderzoek)
In de rapportage van Berenschot is (naast de actualisatie van de prognoses - zie mutatie 1) ook onderzoek gedaan naar besparingsmogelijkheden. Hieruit is een maatregelenpakket (basismaatregelen Berenschot en maatregelenpakket Jeugdzorg) voortgekomen. Met deze mutatie worden de besparingsmaatregelen binnen de budgetten van Programma 4 verwerkt. Voor meer informatie wordt verwezen naar het memo 'Verwerking besparingsopgave sociaal domein' die als bijlage bij deze kadernota is gevoegd.

3.5 Cultuur, sport en recreatie

Ambitie

Gouda is een bruisende en gezonde stad, waar het prettig wonen, opgroeien en recreëren is. Een stad met een rijk cultureel aanbod waar ruimte is voor verwondering en een unieke beleving.

De gemeente wil het culturele erfgoed van Gouda behouden, versterken en toekomstbestendig maken en haar archeologische verleden zichtbaar maken. Kansen die waterrecreatie biedt voor Gouda, aangrijpen.

Voor een aantrekkelijke en leefbare stad zijn cultuur en kunst een onmiskenbare schakel. Toegankelijkheid, een breed bereik en divers aanbod van kunst en cultuur is daarbij cruciaal.

Gouda is een gezonde stad met gezonde inwoners. Zowel lichamelijk als geestelijk. Sporten en bewegen is toegankelijk en dichtbij voor iedere Gouwenaar.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen
Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie.Het investeren in de verbinding van de culturele as Museum Gouda - Sint Jan – Stadhuis – Waag om de kracht van dit toonaangevende cultuurhistorische ensemble voor Gouda beter te benutten.

2) Het merk Gouda verder versterken en strategisch positioneren
Gouda is een unieke stad die veel te bieden heeft en om trots op te zijn. Daarom wil de gemeente datgene waar Gouda voor staat verder uitdragen en samen met partners werken aan versterking van het imago.

3) Versterken van het cultureel erfgoed in Gouda
Inzetten op het behoud en maatschappelijke benutting van het cultuurhistorisch erfgoed en stimuleren van onderhoud. Het uitdragen en zichtbaar maken van de geschiedenis van Gouda, ook op archeologisch gebied. Het uitvoering geven aan de herbestemmingsplannen voor het Stadhuis en een nieuwe aanwijzingsronde voor monumenten.

4) Ontwikkeling en vernieuwing van de brede culturele sector
Het stimuleren van een vernieuwend, interessant en aansprekend aanbod van kunst en cultuur voor de grote diversiteit aan Gouwenaars en bezoekers van buiten Gouda.

5) Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt
De gemeente wil door de inzet van verschillende instrumenten faciliteren dat het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt toeneemt.

3.5.1 Ontwikkelingen

Ratificatie Verdrag van Faro - erfgoed
De ratificatie van het Verdrag van Faro zal naar verwachting eind 2025 door Nederland plaatsvinden. Het Verdrag van Faro stelt mens en samenleving centraal en hún relatie met erfgoed. Deze wetswijziging vraagt in beleid en beleidsuitvoering meer aandacht voor burgerparticipatie, erfgoedgemeenschappen en het sociale aspect van het erfgoedbelang. Hoe we als gemeente invulling gaan geven aan het Verdrag van Faro wordt uitgewerkt in een op te stellen (thematisch) omgevingsprogramma erfgoed. In de uitvoering van het omgevingsprogramma zal extra geïnvesteerd moeten worden in participatie en communicatie.

Landelijke motie schoolzwemmen
Landelijk zijn er zorgen over het toenemende aantal kinderen dat de basisschool verlaat zonder (voldoende) zwemdiploma's. De Tweede Kamer heeft daarom een motie aangenomen waarin wordt gevraagd om samen met het onderwijs scenario's uit te werken waarmee schoolzwemmen weer ingevoerd kan worden. De staatssecretaris heeft inmiddels echter laten weten verplicht schoolzwemmen niet te willen herinvoeren. Ook in Gouda zijn er zorgen omtrent de zwemvaardigheid. De komende periode wordt deze problematiek op de voet gevolgd, ook in relatie tot het groeiende aantal nieuwkomers in de stad.

Onzekerheid over continuering rijksmiddelen GALA en SPUK
Er is nog onduidelijkheid hoe de rijksmiddelen voor de SPUK Sport en Brede SPUK GALA een vervolg krijgen na 2026. De SPUK Sport betreft een sinds 2019 bestaande compensatie van 17,5% van de kosten gerelateerd aan sportaccommodaties. Mogelijk blijft de SPUK als aparte regeling bestaan, mogelijk komt er een extra uitkering voor in de plaats in het Gemeentefonds. De Brede SPUK GALA is voor sport en cultuur vooral van belang als het gaat om de financiering van buurtsport- en cultuurcoaches, sportakkoord en valpreventie. Mogelijk komt de bijdrage voor het sportakkoord te vervallen. Dat heeft dan effect op het budget dat we beschikbaar stellen voor het Sportakkoord. Vooruitlopend op een andere financieringssystematiek vanuit het rijk wordt de regionale samenwerking momenteel geïntensiveerd. Als er daadwerkelijk middelen wegvallen, kan dat effect hebben op de dekking van de opdracht voor SPORT•GOUDA.

Nader uit te werken / af te wegen onderwerpen richting begroting

Stichting Schouwburgcomplex Gouda
In mei spreekt de raad in een besloten bijeenkomst over het toekomstperspectief voor de Stichting Schouwburgcomplex Gouda. Verwachting is dat dit leidt tot besluitvorming in de raad na de zomer. Door onder andere hoge kostenstijgingen en langdurige effecten van de coronacrisis staat de bedrijfsvoering en investeringsruimte onder druk. Op dit moment wordt in beeld gebracht wat er nodig is voor een duurzaam toekomstperspectief en de rol van de gemeente daarin.

Stadhuis
Op 1 november 2023 heeft de raad besloten te investeren in de herbestemming van het Stadhuis, bestaande uit renovatie, verbetering van de toegankelijkheid en verduurzaming. Op dat moment zijn ook de aanloopkosten vastgesteld die de stichting nodig heeft in de periode tot aan de (her)opening van her Stadhuis. De aanloopkosten gaan over het opzetten van de stichting, het werven van een RvT en directeur-bestuurder, opstartkosten voor de directeur-bestuurder en het kernteam, marketingkosten zoals visuele identiteit en website, en het doorontwikkelen van het programma rondom inspireren (inclusief cultuur- en educatieprogramma). De aanloopkosten zijn nodig om de stichting in staat te stellen het concept "Eigenzinnig Samenleven" verder uit te werken en te realiseren alvorens opening.

De raad heeft kennisgenomen van de bij het beoogde concept behorende exploitatieopzet en de daarmee gemoeide exploitatiesubsidie na de heropening, op basis van de op dat moment bekende cijfers en aannames. De exploitatiesubsidie is nodig ter ondersteuning van de business case en ter invulling van het geambieerde cultuur- en educatieprogramma (functie inspireren). De maatschappelijke meerwaarde van de openstelling van het stadhuis voor inwoners en bezoekers draagt bij aan de aantrekkelijkheid van Gouda. Bij de exploitatie vormt deze waarde een belangrijk uitgangspunt. Daarbij ontstaat een subsidiebehoefte die structureel benodigd is voor de stichting als onderdeel van de businesscase.

Zoals ook vorig jaar op deze plek in de Kadernota benoemd, werkt de stichting in 2025-2026 aan de uitwerking van het concept tot een concreet plan. De stichting krijgt vanuit de gemeente een specifieke opdracht mee rondom de uitwerking van de exploitatie van het stadhuis op langere termijn, met de daarbij behorende kosten en risico's. Deze analyse wordt in 2025-2026 gedeeld met de gemeenteraad en gevraagd te besluiten welke exploitatiesubsidie benodigd is voor de stichting als onderdeel van de business case. In de komende periode wordt het plan voor de toekomstige exploitatie verder uitgewerkt door de stichting en in de vorm van een werksessie met de raad gedeeld en ter besluitvorming voorgelegd. Eind 2026- begin 2027 start de inbouw van het interieur. De oplevering is voorzien in eind Q2 2027, waarna de exploitatie van start gaat.

Huisvesting Museum Gouda
Vooralsnog ontbreken de middelen voor noodzakelijke investeringen in het cultuurhistorische gebouw, waarin Museum Gouda gehuisvest is. Daarbij wordt ook gekeken naar (overbruggings-) maatregelen om de tentoonstellingsruimten beter aan de huidige eisen te laten voldoen en te zorgen dat het museum haar kerntaken kan blijven vervullen. In overleg met het

museum wordt in beeld gebracht wat er mogelijk is binnen de incidentele extra middelen die de raad bij de begroting van 2025 beschikbaar heeft gesteld ten behoeve van het behoud van de collectie. Ook wordt gekeken naar de mogelijkheden van aanwending van middelen uit de Routekaart Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed.

Binnenstadsvisie
Momenteel wordt met stakeholders gewerkt aan een nieuwe binnenstadsvisie, gericht op de economische vitaliteit van de binnenstad. Bezien moet worden in hoeverre dit leidt tot behoefte aan additionele middeleninzet van betrokken partijen.

Volwassenenfonds Sport
De uitgaven voor het Volwassenenfonds zijn al twee jaar flink hoger dan het beschikbare budget. Omdat de raad heeft aangegeven alle aanvragen die in aanmerking komen voor een bijdrage te willen honoreren, is er in 2024 een aanzienlijke budgetoverschrijding geweest. Structureel moet dat opgelost worden: het budget moet verhoogd worden (met interne of eventueel externe middelen) of er moet een beperking gezet worden op het aantal toekenningen.

Gymzalen en sporthallen
In de komende jaren moeten beslissingen genomen worden over de toekomst van de Dick van Dijkhal, diverse verouderde gymzalen en noodzakelijke verduurzamingsmaatregelen voor zwembad, gymzalen en sporthallen. Als integraal onderdeel van het IHP Onderwijshuisvesting is ook een strategisch plan voor de gymzalen opgesteld. Daar moet nog een financiële paragraaf bij gemaakt worden.

Level Playing Field
Al enkele jaren speelt het vraagstuk Level Playing Field een rol in de Goudse politiek. De gemeenteraad heeft inmiddels inzicht in bedragen die gemoeid gaan met sportvelden. Een aantal verenigingen heeft aangegeven in financiële moeilijkheden te komen als vastgehouden wordt aan de huidige situatie. Zij hebben de hulp van de gemeente ingeroepen. Als we die financiële hulp bieden, heeft dat gevolgen voor de exploitatie (op korte termijn) en de investeringsbegroting (op lange termijn).

Groenhovenbad
Voor het Groenhovenbad wordt verkend welke mogelijkheden er zijn voor verduurzaming. Na de zomer van 2025 ligt er een businesscase die een beeld geeft van welke verduurzamingsmaatregelen getroffen kunnen worden. Vooralsnog is een van de gedachten om een van de voetbalvelden in het Groenhovenpark te voorzien van een warmtewinningssysteem zoals dat in 2024 bij SV DONK is gerealiseerd. Van dat systeem kan het Groenhovenbad dan profiteren. De kosten voor het pakket aan maatregelen moeten nog uitgewerkt worden.

3.5.2 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie.	Aantal personen met een hotelovernachting	Cijfers Toerisme Gouda
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie.	Gemiddelde uitgaven per persoon per bezoek	Cijfers Toerisme Gouda
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie.	Aantal bezoekers attracties binnenstad (top 5)	Cijfers Toerisme Gouda
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie.	Leegstand binnenstad	Schouw Gemeente Gouda
Versterken van het cultureel erfgoed in Gouda	Inzetten op het behoud en maatschappelijke benutting van ons cultuurhistorisch erfgoed en stimuleren van onderhoud. Het uitdragen en zichtbaar maken van de geschiedenis van Gouda, ook op archeologisch gebied.	Leegstand van rijksmonumenten	Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed
Ontwikkeling en vernieuwing van de brede culturele sector	Het stimuleren van ontwikkeling en herstel in de culturele sector is noodzakelijk. Om een interessant en aansprekend aanbod van kunst en cultuur voor de grote diversiteit aan Gouwenaren te realiseren en bezoekers te blijven trekken. Het cultureel bereik wordt verbreed door het uitvoeren van cultuurnota o.a. via het totstandbrengen van een innovatiefonds.	Tevredenheid culturele aanbod in Gouda	Stadspeiling Gouda, Cultuur
Ontwikkeling en vernieuwing van de brede culturele sector	Het stimuleren van ontwikkeling en herstel in de culturele sector is noodzakelijk. Om een interessant en aansprekend aanbod van kunst en cultuur voor de grote diversiteit aan Gouwenaren te realiseren en bezoekers te blijven trekken. Het cultureel bereik wordt verbreed door het uitvoeren van cultuurnota o.a. via het totstandbrengen van een innovatiefonds.	Percentage inwoners dat (vaak of soms) culturele activiteiten in Gouda bezoekt	Stadspeiling Gouda, Cultuur
Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt	De gemeente wil door de inzet van verschillende instrumenten faciliteren dat het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt toeneemt.	Percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat minimaal één keer per week sport	Goudse Sportdeelname Index (jaarlijks)
Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt	De gemeente wil door de inzet van verschillende instrumenten faciliteren dat het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt toeneemt.	Percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat voldoet aan de beweegrichtlijnen	Goudse Sportdeelname Index (jaarlijks)

3.5.3 Intensiveringen en bijstellingen

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties (intensiveringen/ bijstellingen) opgenomen en toegelicht.

Nr.	Onderwerp (bedragen in € x 1.000)	2026	2027	2028	2029
	Wettelijke ontwikkelingen/ onontkoombaar:				
1.	Aframen huuropbrengst groenhovenbad (bijstelling budget)	222	222	222	222
	Mutatie(s) reserves (neutraal):				
2a.	Regeling cultuur: innovatie & ontwikkeling	143			
2b.	*Inzet vanuit de reserve cultuur en erfgoedfonds*	*-143*			
3a.	*Elektrificering bediening bruggen/ sluis vaarverbinding (bijdrage vanuit reserve waterfonds aan algemene reserve)*	*-1.705*			
3b.	*Elektrificering bediening bruggen/ sluis vaarverbinding (bijdrage aan algemene reserve vanuit reserve Waterfonds)*	*1.705*			
3c.	*Kapitaallasten investering elektrificering bruggen*			*345*	*345*
	Totaal	***222***	***222***	***567***	***567***

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

Toelichting op de mutaties

1. Aframen huuropbrengst groenhovenbad (bijstelling budget)
De afgelopen jaren is de huuropbrengst van het Groenhovenbad te hoog geraamd. Destijds is afgesproken de huuropbrengst in een1e periode van 12 jaar niet te indexeren. Dit is de afgelopen jaren echter wel gebeurd, waardoor de feitelijke huuropbrengst achterblijft bij de raming. Met deze mutatie wordt dit hersteld. Dit voldoet aan het uitgangspunt om budgetten reëel te ramen. Per mei 2025 wordt de huur van het zwembad weer structureel geïndexeerd, conform de afspraken in de huurovereenkomst.

2. Regeling cultuur: innovatie & ontwikkeling
Naar aanleiding van de Cultuurnota 2023- 2027 ‘Gouda sterker met cultuur!’ is de regeling Cultuur: Innovatie & Ontwikkeling opgezet. Met deze regeling worden sinds 2023 vernieuwende culturele initiatieven ondersteund. De dekking voor deze regeling bestaat sinds 2023 voor meer dan de helft uit tijdelijke middelen. Om door de jaren heen het budget stabiel te houden is de bestemmingsreserve Cultuur- en Erfgoedfonds in 2022 aangevuld, met het doel om deze reserve in te zetten zodra de tijdelijke middelen wegvallen. Met ingang van 2026 is dat het geval. De regeling voorziet in een grote behoefte. Om, tot aan de besluitvorming over de nieuwe cultuurnota, het subsidieplafond van deze regeling op peil te houden wordt in 2026 een bedrag van € 143.000 aan de bestemmingsreserve Cultuur- en Erfgoedfonds onttrokken.

3. Elektrificering bediening bruggen / sluis vaarverbinding Gouda - Reeuwijk
Recent is er een ARBO-rapport opgesteld over de bediening van de bruggen en sluis in het vaartraject Gouda-Reeuwijk, hieruit blijkt dat de noodzaak om de bediening van de bruggen te elektrificeren urgent is en op korte termijn moet worden uitgevoerd. In het verleden zijn al onderzoeken uitgevoerd om duidelijk te krijgen wat de kosten zijn om dit te realiseren, deze bedragen zijn inmiddels geactualiseerd en geïndexeerd naar het prijspeil 2025. Het is een wettelijke taak om ervoor te zorgen dat het bedienen van de bruggen en sluis voldoen aan de gestelde Arbonormen. Daarnaast is de gemeente, als vaarwegbeheerder, voor deze route verplicht om deze bevaarbaar te houden. De gemeente kan de vaarverbinding dus niet opheffen. Specifiek gaat het om de Kazernebrug, Jan Verzwollebrug, Cornelis Ketelbrug, A.G. De Vrijebrug en brug Reeuwijks Verlaat.

Voor de elektrificering van de vaarverbinding wordt een investeringsbudget beschikbaar gesteld van totaal € 2,9 miljoen (€ 1,7 miljoen in 2026 voor de Kazernebrug en Reeuwijks Verlaat en € 1,2 miljoen in 2028 voor de Jan Verzwollebrug, de Cornelis Ketelbrug en A.G. De Vrijebrug). De hiermee samenhangende afschrijvingslasten bedragen € 345.000 en wordt in mindering gebracht op het begrotingsresultaat. Het hiervoor eerder gereserveerde budget voor afschrijvingslasten in de reserve waterfonds (afgerond € 1,7 miljoen) wordt over/ teruggeboekt naar de algemene reserve.

3.6 Leefbaarheid en veiligheid

Ambitie

Alle Gouwenaars moeten kunnen wonen en opgroeien in veilige, leefbare buurten en wijken. Binnen het programma Leefbaarheid en veiligheid wordt gewerkt aan een breed scala aan onderwerpen. Het gaat hierbij om zowel het voorkomen (preventie) als het bestrijden (repressie) van problemen variërend van ondermijning, drugscriminaliteit, jeugdcriminaliteit en -overlast tot mensenhandel en (woning)inbraken.

Veiligheid wordt mede bepaald door de sociale verbondenheid in de buurt en de situatie op straat, waar buurtbewoners elkaar kunnen aanspreken. Voor een effectieve aanpak van veiligheidsvraagstukken is de verbinding en samenwerking met en inzet van tal van partijen in de veiligheidsketen en ook daarbuiten essentieel. Toezicht en handhaving blijven essentieel voor uitvoering van het beleid.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Duurzaam terugdringen van ondermijnende criminaliteit

Ondermijning betekent dat criminelen legale middelen inzetten om op illegale wijze geld te verdienen. We willen voorkomen dat de gemeente Gouda criminelen of criminele organisaties bewust of onbewust faciliteert en zij kunnen investeren in de reguliere economie. Onder de ondermijningsaanpak vallen ook de aanpak op drugscriminaliteit, criminele families/netwerken en mensenhandel.

2) Daling van het totaal aantal High Impact Crimes en het aanpakken van gedigitaliseerde criminaliteit

Het aantal woninginbraken is de afgelopen jaren flink afgenomen. Dit resultaat moet structureel vastgehouden worden. Er is daarnaast een duidelijk verschuiving gaande naar cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Het weerbaarder maken van inwoners en ondernemers hiertegen heeft de komende jaren prioriteit.

3) Afname jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit

Veel van de veiligheidsvraagstukken in Gouda kunnen hier direct aan gelinkt worden. Snel inspelen op (criminele) trends en ontwikkelingen. Dit door de inzet van verschillende interventies en samen met Stadstoezicht, het Sociaal Domein en andere partners.

4) Een verdere professionalisering van het beleid en de uitvoering rondom vergunningen

Hierbij ligt de focus op gezonde horeca, Bibob-toetsing en evenementenveiligheid. Gestreefd wordt naar een goede balans tussen levendigheid en leefbaarheid.

5) Voorkomen van polarisatie en radicalisering

Een groeiende groep Nederlanders voelt zich onzeker over de toekomst. Er is een sluimerend gevoel van onbehagen en onvrede. Een deel keert zich af van politieke instituties en is gevoelig voor complotdenken en ander radicaal gedachtegoed. De gemeente willen dergelijke gevoelens in goede banen leiden.

3.6.1 Ontwikkelingen

Ondermijning
Landelijke trends op het gebied van integrale veiligheid zijn ook in Gouda te merken. Zo zal de bestrijding van ondermijning (meer in het algemeen: het versterken van weerbaarheid) in 2025 nog meer aandacht krijgen dan het nu al heeft. Criminaliteit in de zorg is hierbij een relatief nieuwe ontwikkeling.

Jeugd
Ook op het gebied van jeugd gebeurt er veel: de druk op de jeugdzorg is hoog, terwijl er tegelijkertijd veel aan is gelegen om jeugdoverlast en -criminaliteit nog verder omlaag te brengen. Andere verschijnselen, zoals onveiligheid door personen met onbegrepen gedrag of het gebruik van explosieven om geschillen te beslechten, komen landelijk steeds meer voor; in Gouda zal hier dan ook meer aandacht voor komen.

Polarisatie
Het maatschappelijke debat in Nederland is anno 2025 nog altijd gepolariseerd. Ook al is het Goudse beeld – zoals geschetst in de in 2024 gepubliceerde ‘fenomeenanalyse radicalisering en polarisatie’ – geen reden voor alarm, er is wel werk aan de winkel om spanningen in de stad in goede banen te leiden. Ook zal het aantal demonstraties vermoedelijk niet afnemen, als gevolg van nationale en internationale politieke ontwikkelingen (Gaza, klimaat, e.d.).

Toezicht & handhaving
De inzet van toezicht en handhaving is op al de bovenstaande terreinen essentieel. De landelijke discussies op dit vlak, over bijvoorbeeld de afbakening van bevoegdheden tussen politie en gemeente of over de uitrusting van handhavers, hebben daarom de aandacht van het college. Het wordt steeds belangrijker dat de Goudse handhavers (boa’s) worden ingezet op basis van een heldere visie, waarin de uitvoering centraal staat. Wat het college betreft blijven de boa’s primair lokale functionarissen, gefinancierd en aangestuurd vanuit de gemeente.

3.6.2 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Duurzaam terugdringen van ondermijnende criminaliteit	Voorkomen dat de onderwereld en de bovenwereld zich met elkaar vermengen. Onder de ondermijningsaanpak vallen ook de aanpak op: drugscriminaliteit, criminele families/netwerken en mensenhandel.	Integrale controles	Gemeente Gouda, team ondermijning
Duurzaam terugdringen van ondermijnende criminaliteit	Voorkomen dat de onderwereld en de bovenwereld zich met elkaar vermengen. Onder de ondermijningsaanpak vallen ook de aanpak op: drugscriminaliteit, criminele families/netwerken en mensenhandel.	Signalen/casussen in ondermijning	Gemeente Gouda, team ondermijning
Daling van het totaal aantal High Impact Crimes en een aanpak op gedigitaliseerde criminaliteit	Ingezette daling van het aantal woninginbraken voortzetten. Daarnaast meer focus op cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit.	Woninginbraken	Tabellenboek politie
Daling van het totaal aantal High Impact Crimes en een aanpak op gedigitaliseerde criminaliteit	Ingezette daling van het aantal woninginbraken voortzetten. Daarnaast meer focus op cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit.	High Impact crime	Tabellenboek politie
Afname jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit	Afname van de jeugdoverlast op straat. Veel van de veiligheidsvraagstukken in Gouda kunnen hier direct aan gelinkt worden. Snel inspelen op (criminele) trends en ontwikkelingen.	Meldingen overlast jeugd	Tabellenboek politie
Afname jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit	Afname van de jeugdoverlast op straat. Veel van de veiligheidsvraagstukken in Gouda kunnen hier direct aan gelinkt worden. Snel inspelen op (criminele) trends en ontwikkelingen.	Verwijzingen HALT	Gemeente Gouda, team Jeugd
Een verdere professionalisering van het beleid en de uitvoering rondom vergunningen	Streven naar een een goede balans tussen levendigheid, veiligheid en leefbaarheid. Focus op gezonde horeca, Bibob-toetsing en evenementenveiligheid.	Aan de expoitatievergunningen gerelateerde Bibob-toetsen	Gemeente Gouda, team bijzondere wetten
Een verdere professionalisering van het beleid en de uitvoering rondom vergunningen	Streven naar een een goede balans tussen levendigheid, veiligheid en leefbaarheid. Focus op gezonde horeca, Bibob-toetsing en evenementenveiligheid.	Verleende vergunningen voor horeca (exploitatievergunningen) en evenementen	Gemeente Gouda, team bijzondere wetten
Voorkomen van polarisatie en radicalisering	Steeds meer inwoners voelen zich (mede door corona) onzeker over de toekomst. Er is weinig vertrouwen dat het ook voor hen beter zal worden. Er is sprake van sluimerend onbehagen en onvrede. Een deel keert zich zelfs af van de samenleving en politieke instituties.	Netwerkgesprekken	Gemeente Gouda, team radicalisering & polarisatie
Voorkomen van polarisatie en radicalisering	Steeds meer inwoners voelen zich (mede door corona) onzeker over de toekomst. Er is weinig vertrouwen dat het ook voor hen beter zal worden. Er is sprake van sluimerend onbehagen en onvrede. Een deel keert zich zelfs af van de samenleving en politieke instituties.	Signalen/casussen	Gemeente Gouda, team radicalisering & polarisatie

3.6.3 Intensiveringen en bijstellingen

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties (intensiveringen/ bijstellingen) opgenomen en toegelicht.

Nr.	Onderwerp (bedragen in € x 1.000)	2026	2027	2028	2029
	Overige ontwikkelingen:				
1.	Fietsenstalling NS - 1e 24 uur gratis (dekking parkeerinkomsten)	0	0	0	0
	Totaal	***0***	***0***	***0***	***0***

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

Toelichting op de mutaties

1. Fietsenstalling NS - 1e 24 uur gratis

24 uur gratis fietsparkeren in de NS stalling draagt bij aan een uitstekend fietsklimaat in Gouda en stimuleert tevens het gebruik van duurzame mobiliteit. Uitbreiding van de capaciteit voor fietsparkeren rond het station is nodig om aan de groeiende behoefte te blijven voldoen. Als er geen actie wordt ondernomen zal er in de toekomst een tekort van ca. 2.400 plaatsen ontstaan. Door het nemen van deze maatregel worden ca. 1.200 – 1.400 nu veelal onbenutte fietsparkeerplaatsen toegevoegd aan de capaciteit van fiets parkeren rond het station. De verwachting is dat fietsparkeerders sneller bereid zijn om de fiets in de stalling te plaatsen als deze gratis is. Dit voorkomt overlast van foutparkeerders. De nettokosten voor dit project bedragen € 44.000 en worden gedekt uit de parkeerinkomsten.

3.7 Bestuur en organisatie

Ambitie

Ontwikkelingen in Gouda zijn van belang voor de omliggende gemeenten in de regio en andersom. Veel van de opgaven waar de gemeente voor staat, kunnen alleen op regionaal niveau worden gerealiseerd. De intensieve samenwerking in de regio Midden-Holland wordt voortgezet en, indien daar bij alle gemeenten voldoende draagvlak voor is, versterkt. In de netwerksamenwerking Alphen-Gouda-Woerden zet de gemeente in op het versterken van het Groene Hart, met bijzondere aandacht voor circulaire economie, recreatie & groen en NOVEX Groene Hart. In verbanden als de G40 en VNG neemt Gouda actief deel.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Versterken samenwerking tussen raad en college en binnen de raad
Alle politieke partijen in de Goudse gemeenteraad willen werken aan een vernieuwende vorm van besturen. Met samenwerking wordt bedoeld: de samenwerking tussen raad en college, tussen de leden van de politieke partijen, maar ook binnen de raad tussen de raadsleden. Transparantie en openheid zijn hierbij de basis.

2) Zicht houden op gemeenschappelijke regelingen
Op verzoek van de gemeenteraad kan het college de gemeenteraad faciliteren in het versterken van de kaderstellende en controlerende rol.

3) Strategisch inzetten van regionale samenwerking(en) en partnerschappen
Gouda werkt intensief samen met gemeenten in de regio Midden-Holland en in het samenwerkingsverband Alphen-Gouda-Woerden (AGW). Ook de VNG, de VZHG, de G40 en tal van andere samenwerkingsverbanden worden steeds belangrijker. Voor diverse opgaven en uitdagingen zijn deze externe samenwerkingspartners nodig, waarbij steeds bekeken wordt welk schaalniveau en samenwerkingsverband het meest passend is.

4) Ruimte geven aan burgerparticipatie en -initiatieven
De gemeente hecht waarde aan bewonersparticipatie en -initiatieven. Er is in de stad veel kennis en expertise aanwezig. Met inbreng van de stad komt de gemeente tot betere keuzes, beleid, plannen en uitvoering. De startnotitie participatie vormt de basis voor hoe de gemeente invulling geeft aan burgerparticipatie en -initiatieven.

3.7.1 Ontwikkelingen

Midden-Holland
In 2024 is het advies ‘’ Versterken & verstevigen regionale samenwerking in Midden-Holland’’ van Berenschot verschenen. De kern van dit advies was om een regionaal programmabureau op te zetten, die inzet coördineert en werkt aan drie centrale opgaven rond mobiliteit, woningbouw en economie. Dit advies is vertaald in de begroting 2025 – 2028 van Regio Midden-Holland. De gemeenteraden hebben 5,5 fte beschikbaar gesteld voor de versterking van de uitvoerings- en lobbykracht van de Regio Midden-Holland. Eind 2024 heeft regionale kwartiermaker een start te gemaakt met het opstellen van een nieuw organisatieontwerp, een nieuwe governancestructuur voor de Regio Midden-Holland en een aangescherpt strategisch programma en de bijbehorende opgaven.

In 2025 worden de voorstellen van de regionale kwartiermaker verder uitgewerkt en wordt het regiobureau ingericht door een nieuwe directeur-secretaris. In de tussentijd blijven de regionale tafels werken aan zaken als de regionale kantorenstrategie, de regionale woonzorgvisie, de woonruimteverdeelsystematiek en het regionale woningbouwprogramma. Vanaf de nieuwe bestuursperiode in 2026 wordt gewerkt met het nieuwe regiobureau op basis van het nieuwe organisatieontwerp en de nieuwe governancestructuur.

Nader uit te werken / af te wegen onderwerpen richting begroting

Dienstverlening
De vraag naar dienstverlening neemt toe door wijziging in wet- en regelgeving, groei van de stad en meer interactie met inwoners. De formatie op de afdeling dienstverlening is met deze toenemende vraag en complexiteit niet meegegroeid, waardoor structurele tekorten ontstaan. Richting de begroting wordt bekeken welke mogelijkheden er zijn om de personele inzet en interne processen beter te laten aansluiten op de opgave.

Huisvesting Oekraïense vluchtelingen
De oorlog in Oekraïne duurt voort en de huidige opvanglocatie voor Oekraïense ontheemden loopt in 2026 af. De gemeente onderzoekt daarom alternatieve locaties voor tijdelijke huisvesting. Daarbij worden verschillende scenario’s en opties uitgewerkt. Ook worden mogelijkheden voor rijksfinanciering betrokken bij de planvorming.

3.7.2 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Versterken samenwerking tussen raad en college en binnen de raad	Alle politieke partijen in de Goudse gemeenteraad willen werken aan een vernieuwende vorm van besturen. Met samenwerking wordt bedoeld: de samenwerking tussen raad en college, tussen de leden van de politieke partijen, maar ook binnen de raad tussen de raadsleden. Transparantie en openheid zijn hierbij de basis.	Vertrouwen in overheid en gezondheidsinstellingen	RISBO, enquête sociale cohesie via Kieskompas
Zicht houden op gemeenschappelijke regelingen	Op verzoek van de gemeenteraad kan het college de gemeenteraad faciliteren in het versterken van de kaderstellende en controlerende rol.	Percentage jaarrekening gemeen-schappelijke regelingen (lasten gemeneen-schappelijke regelingen/ totaal van lasten)	Jaarrekening Gemeente Gouda
Strategisch inzetten van regionale samenwerking(en) en partnerschappen	Voor diverse opgaven en uitdagingen zijn externe samenwerkingspartners nodig, waarbij steeds bekeken wordt welk schaalniveau en samenwerkingsverband het meest passend is.	Aantal samenwerkingsverbanden	Register overheidsorganisaties
Ruimte geven aan burgerparticipatie en -initiatieven	Wordt verder uitgewerkt conform scenario 3 van de startnotitie participatie.	Bijv. Score voor ‘Samenwerking met inwoners’, of voor ‘gemeente betrekt buurt’	Stadspeiling

3.7.3 Intensiveringen en bijstellingen

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties (intensiveringen/ bijstellingen) opgenomen en toegelicht.

Nr.	Onderwerp (bedragen in € x 1.000)	2026	2027	2028	2029
	Overige ontwikkelingen:				
1.	Investering gasblusintallatie bunker (kapitaallasten)		10	10	10
	Totaal	***0***	***10***	***10***	***10***

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

Toelichting op de mutaties

1. Investering gasblusintallatie bunker (kapitaallasten)
Door de bijzondere aard van installatie en plaats in de bunker is traditioneel blussen niet mogelijk bij uitbreken van brand. Gezien het belang van de systemen en de bedrijfscontinuïteit is het noodzakelijk om de betreffende ruimte te voorzien van een gasblusinstallatie. Voorkomen moet worden dat door het blussen (gevolg) schade ontstaat aan de ruimte en de systemen. Hiervoor is een gasblusinstallatie het meest geëigende middel. Hiervoor wordt een investeringsbudget beschikbaar gesteld van € 80.000 in 2025. De hiermee samenhangende afschrijvingslasten bedragen € 10.000 en wordt in mindering gebracht op het begrotingsresultaat.

3.7.4 Bedrijfsvoering

Nader uit te werken / af te wegen onderwerpen richting begroting

NIS2 Informatieveiligheid - versterking informatieveiligheidsorganisatie
De invoering van de Europese NIS2-richtlijn (Network and Information Security Directive) en de actualisatie van de BIO 2.0 stellen hogere eisen aan informatieveiligheid binnen gemeenten. Dit vraagt om verdere versterking van de informatieveiligheidsorganisatie en het inrichten van een structurele aanpak, onder andere via een formeel Information Security Management System (ISMS). In 2025 wordt hier verdere invulling aan gegeven.

Regeling risicovolle projecten
In 2025 werkt de gemeente verder aan het versterken van de sturing op risicovolle projecten. Aanleiding is het rapport van de Groene Hart Rekenkamer over het Ecopark en het besluit van de raad om verschillende aanbevelingen over te nemen. Er is een verbeterprogramma gestart dat zich richt op vier thema's: projectmanagement, risicomanagement, financiële beheersing en bestuurlijke informatievoorziening. De verbeteringen worden in samenhang opgepakt, met als doel meer grip en overzicht op complexe en risicovolle projecten. De benodigde middelen worden verwerkt in de 1e bestuursrapportage 2025.

3.8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Waar staat dit programma voor?

In de zeven programma's van deze begroting zijn de specifieke lasten en baten per programma opgenomen. Daarnaast heeft de gemeente ook lasten en baten die niet aan een programma zijn toe te rekenen. Het betreft de algemene uitkering, algemene belastingen, financiering, onvoorziene uitgaven, stelposten en de vennootschapsbelasting. Deze onderdelen komen aan bod in dit programma.

3.8.1 Intensiveringen en bijstellingen

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties (intensiveringen/ bijstellingen) opgenomen en toegelicht.

Nr.	Onderwerp (bedragen in € x 1.000)	2026	2027	2028	2029
	Wettelijke ontwikkelingen/ onontkoombaar:				
1.	Kwijtschelding afvalstoffenheffing (bijstelling budget)	275	275	275	275
	Overige ontwikkelingen:				
2.	Uitkomsten decembercirculaire 2024 gemeentefonds	-412	-701	-992	-1.291
	Mutatie(s) reserves (neutraal):				
3a.	Inzetten spaaroptie voor algemene reserve (periode 2027 - 2029)		2.500	2.500	2.500
3b.	Toevoeging spaaroptie aan algemene reserve (periode 2027 - 2029)		-2.500	-2.500	-2.500
	Totaal	***-137***	***-426***	***-717***	***-1.016***

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

Toelichting op de mutaties

1. Kwijtschelding afvalstoffenheffing (bijstelling budget)
Het budget kwijtschelding afvalstoffenheffing is vanaf 2023 niet meegegroeid met de stijging van het tarief. Gevolg is dat het budget niet meer toereikend is voor de kwijtschelding die wordt verleend. Met deze mutatie wordt dit hersteld. Dit voldoet aan het uitgangspunt om budgetten reëel te ramen.

2. Uitkomsten decembercirculaire 2024 gemeentefonds
Dit betreft het structurele effect van de uitkomsten decembercirculaire 2024 van het gemeentefonds. De raad is hierover per memo op 28 januari 2025 geïnformeerd (dossiernummer 8945).

3. Inzetten spaaroptie voor de algemene reserve
Om een financiële goede positie te behouden en blijvend in de stad te kunnen investeren is het nodig om de reservepositie zoveel mogelijk op peil te houden. Hiermee wordt het weerstandsvermogen verhoogd, daarnaast heeft dit een gunstig effect op de ontwikkeling van de solvabiliteit (verhouding tussen het "eigen vermogen" en "vreemd vermogen")

Voorgesteld wordt om in de periode 2027 - 2029 de spaaroptie in de zetten, waarbij er elk jaar € 2,5 miljoen wordt toegevoegd aan de algemene reserve. De dekking hiervan vindt plaats door het inzetten van de reeds gereserveerde spaaroptie. Deze spaaroptie is in de kadernota 2025 beschikbaar gesteld binnen programma 8 voor sparen cq opvangen van stijgende afschrijvingslasten. De stijging van afschrijvingslasten vindt plaats per 2030, derhalve is dit budget beschikbaar als spaaroptie in de jaren 2027 - 2029.

4 Ontwikkeling meerjarenperspectief 2026 - 2029

4.1 Overzicht meerjarenperspectief 2026 - 2029

In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van het meerjarenperspectief 2026 - 2029 weergegeven.

In deze tabel zijn de algemene (overkoepelende) financiële ontwikkelingen meegenomen, zoals de bijstelling van de reguliere structurele prijsontwikkeling per 2026, de CAO prognose en de inflatieontwikkeling van gemeenschappelijke regelingen. Ook de bijstellingen op basis van wettelijke/ onontkoombare en overige ontwikkelingen binnen de verschillende programma's komen terug in deze tabel.

De algemene financiële ontwikkelingen zijn toegelicht in hoofdstuk 5 van deze kadernota. De wettelijke/ onontkoombare, overige ontwikkelingen en reservemutaties zijn toegelicht in de afzonderlijke programma's.

Progr.	Bedragen in € x 1.000	2026	2027	2028	2029
	Saldo begroting 2025 - 2028	*-815*	*-2.883*	*-2.398*	*-3.551*
	Actualisatie nota waarderen en afschrijven (WAVA) (raadsbesluit 11-12-2024)	602	303	224	142
	Actualisatie MeerJarenOnderhoudsPlan gemeentelijk vastgoed 2025- 2030 (raadsbesluit 11-12-2024)	54	61	157	184
	(A) Startsaldo Kadernota 2026	**-159**	**-2.519**	**-2.017**	**-3.225**
	Algemene financiële ontwikkelingen:				
div.	Prijsontwikkeling 2026 (verrekening met stelpost)	1.000	0	0	0
div.	Extra OZB inkomsten - areaaluitbreiding	-80	-80	-80	-80
div.	Prognose Cao 2025 / ontwikkeling arbeidsvoorwaarden (verrekening met stelpost)	800	500	0	0
div.	Inflatie ontwikkeling GR-en 2026 (verrekening met stelpost)	600	200	0	0
div.	Financiële verwerking bezuingingstaakstelling FKGR	-500	-500	-500	-500
div.	Geactualiseerd concern investeringsplan (CIP) fasering - ontwikkeling afschrijvingslasten	-780	-1.300	-889	-266
	(B) Subtotaal algemene financiële ontwikkelingen	**1.040**	**-1.180**	**-1.469**	**-846**
	Wettelijke ontwikkelingen / onontkoombaar:				
5	Aframen huuropbrengst groenhovenbad (bijstelling budget)	222	222	222	222
3	Urgentieprocedure toewijzen sociale huurwoningen	78	78	78	78
1	Programma voorzieningen onderwijshuisvesting	300	300	300	300
8	Kwijtschelding afvalstoffenheffing (bijstelling budget)	275	275	275	275
	(C) Subtotaal wettelijke ontwikkelingen / onontkoombaar	**875**	**875**	**875**	**875**
8	Uitkomsten decembercirculaire 2024 gemeentefonds	-412	-701	-992	-1.291
4	Actualisatie prognose budgetten sociaal domein	3.500	3.500	3.600	3.600
4	Maatregelen sociaal domein (breed onderzoek)	-3.400	-3.600	-3.500	-3.500
6	Fietsenstalling NS - 1e 24 uur gratis (dekking parkeerinkomsten)	0	0	0	0
7	Investering gasblusintallatie bunker (kapitaallasten)		10	10	10
5	Kapitaallasten investering elektrificering bedieningen bruggen/sluis (2,9 miljoen euro)			345	345
1	Uitvoeringsplan Onderwijshuisvesting 2026-2030 2e tranche IHP (raadsvoorstel 18 juni 2025)*	75	93	148	75
	(D) Subtotaal overige ontwikkelingen	**-312**	**-791**	**-537**	**-836**
8	**(E) Prognose extra inkomsten Rijk ****	**-1.000**	**-1.000**	**-1.000**	**-1.000**
	Saldo na mutaties A t/m E	**444**	**-4.615**	**-4.148**	**-5.032**
	Raadsvoorstel actualisatie meerjarenperspectief grondexploitaties (MPG) (raadsvoorstel 7 juli 2025)*	-254	-582	-557	-549
	Doorkijk saldo kadernota 2026	**190**	**-5.197**	**-4.705**	**-5.581**

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

** Om een zo actueel mogelijk beeld te schetsen van de ontwikkeling van het begrotingsresultaat is het raadsvoorstel van 18 juni 2025 (IHP) en het raadsvoorstel van het 7 juli (MPG) als doorkijk opgenomen in het overzicht.*

***De voorzichtige prognose extra inkomsten Rijk is gebaseerd op acresontwikkeling van het gemeentefonds. Vooruitlopend op de meicirculaire 2025 is de voorjaarsnota van het rijk gepubliceerd. De definitieve uitwerking van de voorjaarsnota vindt plaats in de meicirculaire. Deze defnitieve uitwerking wacht het college af en zal verwerkt worden in het raadvoorstel van de kadernota 2026.*

Reserve mutaties 2026 - 2029

In deze kadernota worden voorstellen gedaan voor nieuwe onttrekkingen/ toevoegingen aan reserves. De mutaties reserves zijn toegelicht in de afzonderlijke programma's. In de onderstaande tabel is een totaaloverzicht opgenomen van de mutaties van diverse reserves. Het totaaloverzicht van het verloop van alle reserves wordt geactualiseerd in de begroting 2026 - 2029.

Progr.	Reserve	Onderwerp (Bedragen in € x 1.000)	2026	2027	2028	2029
2	Energie en klimaat	Soortenmanagementplan 2026	200			
3	Algemene reserve	Asbest sanering renovatie Stadhuis	1.000			
3	Wijkontwikkeling	Wijkontwikkeling - inzet restant budget 2024	123			
3	Spoorzone	Project Spoorzone A1	1.290	1.159		
3	Versnelling woningbouw	Projecten versnelling woningbouw - lopende projecten	984	214	50	
3	Versnelling woningbouw	Versnelling woningbouw - nieuwe projecten	900			
3	Wijkontwikkeling	Wijkontwikkeling - overige projecten	331	276		
5	Cultuur en erfgoedfonds	Regeling cultuur: innovatie & ontwikkeling	143			
5	Waterfonds	Elektrificering vaarverbinding (overboeking naar algemene reserve)	1.705			
8	Algemene reserve	Elektrificering vaarverbinding (bijdrage vanuit reserve Waterfonds)	-1.705			
8	Algemene reserve	Inzetten spaaroptie voor algemene reserve (periode 2027 - 2029)		-2.500	-2.500	-2.500
Totaal nieuwe reserve mutaties 2026 - 2029			**4.971**	**-851**	**-2.450**	**-2.500**

(+ = onttrekking | - = toevoeging)

5 Algemene (overall) financiële ontwikkelingen

5.1 Inflatie/ prijsontwikkeling 2026

Inflatiecijfer begroting 2026
Voor de begroting 2026 wordt het indexcijfer uit de meicirculaire gevolgd (gebaseerd op de meest recente macro economische verkenning). Zie hiervoor ook het hoofdstuk: 'Kaders en uitgangspunten voor de begroting 2026".

Effect prijsindex 2026
Om een voorlopig beeld te schetsen van de ontwikkeling van de structurele prijsindex per 2026 en het daarbijbehorende financiële effect is uitgegaan van 2,2% reguliere indexatie (IMOC) en 3,95% OVA/PCC (indexering zorgbudgetten). In de begroting 2026 zal het definitieve indexcijfer gekoppeld worden aan het indexcijfer uit de meicirculaire 2025 (IMOC).

Om de gemeentelijke begroting op niveau te houden, zal de prijsindex zowel aan de inkomsten- als uitgavenkant worden gecorrigeerd. In de onderstaande tabel is het financieel effect opgenomen van de indexatie.

Verloop stelpost prijsontwikkeling
De inkomsten uit het gemeentefonds worden weergegeven in zogenaamde lopende prijzen. Dat betekent dat er rekening is gehouden met de verwachte toekomstige cumulatieve loon- en prijsstijgingen. Deze toekomstige stijgingen worden gereserveerd op een stelpost en jaarlijks bij de mei- en of septembercirculaire geactualiseerd.

In de onderstaande tabel is de stand en het verloop van de stelpost prijsontwikkeling opgenomen. In 2026 ontstaat er een tekort van € 0,9 miljoen op de stelpost prijsontwikkeling. Dit effect wordt als mutatie verwerkt op het begrotingssaldo in 2026.

Bedragen in € x 1 miljoen	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar op stelpost prijsontwikkeling	-2,3	-4,1	-7,9	-11,8
Effect inflatie/ prijsontwikkeling begroting 2026	3,3	3,3	3,3	3,3
Totaal verloop stelpost prijsontwikkeling	**1,0**	**-0,8**	**-4,6**	**-8,5**

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

Areaaluitbreiding OZB-woningen
De woningvoorraad in de gemeente Gouda breidt jaarlijks uit als gevolg van nieuwbouw. Deze nieuwbouw leidt enerzijds tot extra kosten ten aanzien van openbare ruimte, burgerzaken, onderwijs etc, maar anderzijds tot extra inkomsten onroerendezaakbelasting woningen. De opbrengst OZB wordt jaarlijks geïndexeerd met het inflatiepercentage, maar de extra opbrengst als gevolg van de areaaluitbreiding werd hier niet in meegenomen. Om hier structureel rekening mee te houden wordt per 2025 (zoals besloten in de kadernota 2025) de extra opbrengst, als gevolg van areaaluitbreiding, apart meegenomen in de begrote opbrengst OZB-woningen. Voor het jaar 2026 gaat het structureel om € 80.000.

5.2 Doorkijk Cao 2025

Cao gemeenten 2025

In december 2023 is de Cao gemeenten 2024 afgesloten. Deze Cao heeft een looptijd van 1 januari 2024 tot 31 maart 2025. De onderhandelingen voor de nieuwe Cao 2025 zijn onlangs afgerond, waarbij de stemming en definitieve vaststelling medio juni zal plaatvinden. De nieuwe Cao zal een looptijd hebben van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027.

In de onderstaande tabel is een doorkijk opgenomen op basis van een geprognostiseerde loonontwikkeling van 6% in 2026 oplopend naar 7,6% in 2027.

Bedragen in € x 1 miljoen	Mutatie
Kosten o.b.v. concept nieuwe Cao (6% in 2026 oplopend naar 7,6% per 2027)	4,1
Reeds gereserveerd op stelpost loonontwikkeling in 2026	-3,3
Totaal effect prognose doorkijk Cao voor begrotingsjaar 2026	**0,8**

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

In het meerjarenperspectief was al rekening gehouden met een loonontwikkeling van totaal € 3,3 miljoen structureel, dit is gereserveerd op de stelpost loonontwikkeling. Er is hiermee structurele dekking voor een loonontwikkeling van ongeveer 5%. Het verschil bedraagt € 0,8 miljoen in 2026 en wordt ten laste gebracht van het begrotingsresultaat.

Verloop stelpost loononwikkeling

De inkomsten uit het gemeentefonds worden weergegeven in zogenaamde lopende prijzen. Dat betekent dat er rekening is gehouden met de verwachte toekomstige cumulatieve loon- en prijsstijgingen. Deze toekomstige stijgingen worden gereserveerd op een stelpost en jaarlijks bij de mei- en of septembercirculaire geactualiseerd.

In de onderstaande tabel is de stand en het verloop van de stelpost loonontwikkeling opgenomen. Hierin is bovenstaand effect (prognose) van de nieuwe Cao opgenomen. In de periode 2026-2029 ontstaat er in de jaren 2026 en 2027 een tekort op de stelpost loonontwikkeling van € 0,8 miljoen in 2026 aflopend naar € 0,5 miljoen in 2027. Dit effect wordt als mutatie verwerkt op het begrotingssaldo.

Bedragen in € x 1 miljoen	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar op stelpost loonontwikkeling	-3,3	-4,7	-6,7	-8,7
Prognose effect bij Cao 6% in 2026 oplopend naar 7,6% in 2027	4,1	5,2	5,2	5,2
Totaal verloop stelpost loonontwikkeling	**0,8**	**0,5**	**-1,5**	**-3,5**

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

5.3 Inflatieontwikkeling gemeenschappelijke regelingen 2026

Financiële kaderstelling gemeenschapelijke regelingen

Met de “Financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen” beschikken gemeenten in de regio Hollands-Midden sinds 2010 over een gedragen instrument om uniforme afspraken te maken over de indexering en de algemene taakstelling voor de op te stellen begroting. Dit betreft de gemeenschappelijke regelingen waarin zij deelnemen.

De bijstelling van de begrotingen 2026 van de verbonden partijen wordt verwerkt conform de vastgestelde (collegebesluit 10 december 2024) Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR) voor de begroting 2026. Dit betreft een toegestane prijsindexatie van 2,1% voor beloning werknemers en 2,7% voor netto materieel. In de onderstaande tabel is het financieel effect van het financieel kader gemeenschappelijke regelingen opgenomen.

Naast prijsindexatie stijgt door andere ontwikkelingen (bijvoorbeeld: hoeveelheidsaanpassing) de bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen. De gemeenschappelijke regelingen dienen in het 1e halfjaar van 2025 hun concept begroting 2026 in. De raad kan haar zienswijze hierover geven. De hieruit voortvloeiende effecten worden verwerkt in de programmabegroting 2026-2029.

Bedragen in € x 1 miljoen	Mutatie
Financieel kader gemeenschappelijke regelingen 2026 (FKGR)	0,7

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

Verloop stelpost prijsonwikkeling gemeenschappelijke regelingen

De inkomsten uit het gemeentefonds worden weergegeven in zogenaamde lopende prijzen. Dat betekent dat er rekening is gehouden met de verwachte toekomstige cumulatieve loon- en prijsstijgingen. Deze toekomstige stijgingen worden gereserveerd op een stelpost en jaarlijks bij de mei- en of septembercirculaire geactualiseerd.

In de onderstaande tabel is de stand en het verloop van de stelpost prijsontwikkeling gemeenschappelijke regelingen opgenomen. Hierin is bovenstaand effect van het nieuwe kader voor 2026 opgenomen. In de periode 2026-2029 ontstaat er in de jaren 2026 en 2027 een tekort op de stelpost prijsontwikkeling gemeenschappelijke regelingen van € 0,6 miljoen in 2026 aflopend naar € 0,2 miljoen in 2027. Dit effect wordt als mutatie verwerkt op het begrotingssaldo.

Bedragen in € x 1 miljoen	2025	2026	2027	2028
Beschikbaar op stelpost prijsontwikkeling gemeenschappelijke regelingen	-0,1	-0,5	-1,2	-1,8
Effect financieel kader 2026	0,7	0,7	0,7	0,7
Totaal verloop stelpost prijsontwikkeling GR-en	**0,6**	**0,2**	**-0,5**	**-1,1**

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

Richtinggevende taakstelling gemeenschappelijke regelingen

Op basis van de concept begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen wordt het structurele voordeel (€ 500.000 totaal) op de uitwerking van de besparingsopgave ten gunste gebracht van het begrotingssaldo.

5.4 Geactualiseerd concern investeringsplan (CIP) 2025 - 2029

Investeringen leveren een positieve bijdrage aan de fysieke leefomgeving, waardoor de stad voor inwoners, bedrijven en toeristen aantrekkelijk blijft. Bij iedere actualisatie van het meerjarenperspectief wordt het concern investerinsplan (CIP) geactualiseerd. Met dit instrument wordt de omvang van de (meerjarige) investeringsbudgetten en de bijbehorende kapitaallasten bepaald. Het totale investeringsbudget is hierin leidend. De bijbehorende kasstroom (fasering) kan afwijken.

Actualisatie concern investeringsplan (CIP) 2025-2029

In de 1e bestuursrapportage 2025 is het CIP 2025 - 2029 meerjarig geactualiseerd, waarbij alle mutaties zijn toegelicht. Dit is gedaan om het gehele CIP in beeld te houden; waarbij faseringen duidelijk zichtbaar zijn. Deze actualisatie wordt als opmaat gebruikt naar de programmabegroting 2026 - 2029. Het financieel effect van de afschrijvingslasten over de jaren 2026 - 2029 wordt als mutatie verwerkt op het begrotingssaldo 2026 - 2029.

Toelichting (bedragen x € 1.000)	Nut	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal
CIP 2025 in boekwerk Begroting 2025 (blz. 84-85)		**102.047**	**38.457**	**26.239**	**17.597**	**-**	**184.340**
Overige ontwikkelingen/ raadsbesluiten:							
IHP (herfstakkoord/raadsbesluit 13-11-2024)	E	0	2.000	3.000	6.000	17.000	28.000
Maatschappelijke Voorzieningen Wester-Gouwe (herfstakkoord/raadsbesluit 13-11-2024)	E	0	0	0	-6.000	6.000	0
Duurzame distributie (herfstakkoord/ raadsbesluit 13-11-2024)	M	1.975	0	0	0	0	1.975
Maatr. Knelpunt.verkeer en VCP 2022-2029 (herfstakkoord/raadsbesluit 13-11-2024)	M	7.475	0	0	2.500	2.500	12.475
Sporten in de buitenruimte (herfstakkoord/ raadsbesluit 13-11-2024)	E	0	0	0	0	1.000	1.000
Toegankelijkheid Openbare Gebouwen 20 jr (herfstakkoord/raadsbesluit 13-11-2024)	M	716	167	167	167	168	1.383
Toegankelijkheid Openbare Ruimte (herfstakkoord/ raadsbesluit 13-11-2024)	M	-1.127	-577	-256	-256	0	-2.217
Verduurz Gem.Vastgoed (herfstakkoord/ raadsbesluit 13-11-2024)	E	-4.870	-5.211	-531	-1.389	2.500	-9.501
Vervangings investering Openbare Ruimte (herfstakkoord/raadsbesluit 13-11-2024)	M	0	0	0	0	6.500	6.500
Automatisering (herfstakkoord/raadsbesluit 13-11-2024)	E	0	0	0	0	500	500
MJOP 2025 - 2029 (raadsbesluit 11-12-2024)	E	755	191	86	1.318	286	2.637
Mutaties 1e Bestuursrapportage 2025 en doorwerking in CIP 2026-2029:							
Fasering budget 2025-2029							
IHP	E	-7.977	7.977	0	0	0	0
Duurzame distributie (bestuursakkoord)	M	-1.975	1.975	0	0	0	0
Maatr. Knelpunt.verkeer en VCP	M	-6.230	1.782	1.215	2.839	393	0
Maatschappelijke Voorzieningen Wester-Gouwe	E	0	-2.243	2.243	0	0	0
Onderhoudsinvesteringen Schouwburg	E	306	-306	0	0	0	0
Stadhuis 2023 (bestuursakkoord)	E	-6.985	3.823	3.162	0	0	0
Toegankelijkheid Openbare Ruimte 20 jr (bestuursakkoord) correctie	M	-550	0	0	0	0	-550
Vervanging comp.bestuur Selectief Toegangsysteem	E	-225	225	0	0	0	0
Vervanging VRI Goejanverw FI singel	M	354	-354	0	0	0	0
Buitensport	M	-618	618	0	0	0	0
Automatisering	E	-175	-56	29	202	0	0
AV middelen	E	-425	425	0	0	0	0
Actualisatie investeringen o.a. kadernota 2026							
Elektrificering bruggen deel 1 (Kazernebrug en Reeuwijks Verlaat – sluis)	M			1.700			1.700
Elektrificering bruggen deel 2 (Karnemelksloot-bruggen (drie bruggen))	M					1.205	1.205
Vervanging cameratoezicht*	E	6	6	6	50	50	118

Toelichting (bedragen x € 1.000)	Nut	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal
Investeringen 1e bestuursrapportage 2025							
Ondergrondse afvalcontainers 2024/2025	H	1.164	0	0	0	0	1.164
Gasblusinstallatie	E	80	0	0	0	0	80
Asbestsanering Stadhuis	E	-600	-1.000	0	0	0	-1.600
Rioolprojecten afschrijven	H	3.500	0	0	0	0	3.500
Totaal actualisatie CIP 2025 - 2029		**86.622**	**47.899**	**37.060**	**23.027**	**38.102**	**232.710**

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat | E = economisch nut | M = maatschappelijk nut)

**Het investeringsbudget voor vervanging van het cameratoezicht is aangepast en geactualiseerd conform de nieuwe nota waardering en afschrijving vaste activa.*

In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de afschrijvingslasten opgenomen. Dit betreft de bijstelling van de mutaties van de fasering en actualisatie van de investeringen van de kadernota en 1e bestuursrapportage 2025.

Onderwerp (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Bijstelling afschrijvingslasten per jaar	-800	-180	-340	-600

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

Totaaloverzicht actueel concern investeringsplan 2025 - 2029

Prg nr	Omschrijving investering	Nut	2025	2026	2027	2028	2029
1	Burg. Martenssingel 15 (ISK)	E	1.410.000				
	IHP	E	12.963.849	10.441.194	3.000.000	6.000.000	17.000.000
	Kinderopvang bij de nieuwbouw Auris Taalplein	E	273.382				
	Maatschappelijke Voorzieningen Wester-Gouwe	E	85.000	129.200	193.800	91.356	6.000.000
2	Ondergrondse afvalcontainers 2024/2025	H	660.000				
	Ondergrondse afvalcontainers 2024/2025 xtra budget	H	1.164.000				
	Rioleringskrediet (uitgaven)	H	13.124.034	13.352.399	13.096.636	7.872.456	7.872.456
	Rioleringskrediet (inkomsten)	H	-13.124.034	-13.352.399	-13.096.636	-7.872.456	-7.872.456
	Rioolprojecten (afschrijven) (uitgaven)	H	6.864.363				
3	Dubbelzijdig fietspadverb Jamessingel	M			835.000		
	Duurzame distributie (bestuursakkoord)	M		1.975.000			
	Elektrificering bruggen deel 1 (Kazernebrug en Reeuwijks Verlaat – sluis)	M			1.700.000		
	Elektrificering bruggen deel 2 (Karnemelksloot-bruggen (drie bruggen))	M					1.205.000
	Ontsluiting Gouda-West	M			3.000.000		
	Haastrechtsebrug	M	1.250.000	1.250.000			
	Herinrichting Agnietenstraat	M	358.228				
	Herinrichting Sportlaan	M	210.405				
	Kruising Jamessingel/Rijsselseweg	M			1.440.675		
	Kwaliteitsverhoging binnenstad	M	395.000	795.000	345.000		
	Maatr. Knelpunt.verkeer en VCP	E	250.000	400.000	500.000	500.000	393.000
	Maatr. Knelpunt.verkeer en VCP	M	3.750.000	4.500.000	3.500.000	4.853.616	2.500.000
	Maatschappelijke Voorzieningen Wester-Gouwe	E	24.623.912		6.306.499	100.874	
	MJOP 2025-2029	E	754.667	191.403	86.250	1.318.234	286.350
	Noord-Zuid fiets- en wandelroutes bereikbaar Hoogv	M			1.450.331		
	Onderhoudsinvesteringen Schouwburg	E	306.475				
	Sporten in de buitenruimte (bestuursakkoord)	E	500.000	250.000	250.000		1.000.000
	Stadhuis 2023 (bestuursakkoord)	E	2.561.714	5.323.427	3.161.713		
	Toegankelijkheid Openbare Ruimte 20 jr (bestuursakkoord)	M	166.500	166.500	166.500	166.500	167.500
	Uitbr. Parkeergarage Spoorzone	E	2.587.528				
	Uitbreiding woonwagen standplaatsen	E	725.392				
	Verduurz Gem.Vastgoed (bestuursakkoord)	E	4.610.905	1.892.000	2.192.000	2.192.000	2.500.000
	Verv. viaduct Noothoven van Goorstraat	M	1.000.000				
	Vervanging comp.bestuur Selectief Toegangsysteem	E	125.000	225.000			
	Vervanging Kade- en Walmuren (bestuursakkoord)	M	1.864.400				
	Vervanging Kade- en Walmuur 20jr	M		1.500.000	1.500.000		
	Vervanging populieren	M	1.280.000	780.000			
	Vervanging VRI Goejanverw FI singel	M	404.085				
	Vervangings investering Openbare Ruimte	M	13.962.286	15.893.963	6.590.059	5.619.307	6.500.000
	Voetpad door spoorpark	M			179.000		
5	Buitensport	E	597.000	1.187.000	251.000	937.000	
6	Vervanging camera toezicht	E	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
7	Automatisering	E	788.000	524.000	362.000	1.198.261	500.000
	AV middelen	E		425.350			
	Gasblusinstallatie bunker	E	80.000				
	Totaal		**86.622.091**	**47.899.037**	**37.059.827**	**23.027.148**	**38.101.850**

6 Ontwikkeling financiële positie

6.1 Ontwikkeling reserves en weerstandsvermogen

De ontwikkeling van de weerstandscapaciteit fluctueert met de jaarlijkse inkomsten en uitgaven van de gemeente Gouda. De weerstandscapaciteit wordt daarom meerjarig beoordeeld. De actualisatie van de inschatting van de benodigde weerstandscapaciteit vindt plaats op basis van financiële effecten van vastgestelde raadsbesluiten, die ten laste komen van de algemene reserve en de ontwikkeling van de begrotingsresultaten 2025 - 2029.

In de onderstaande tabel is de verwachte ontwikkeling meerjarig weergegeven. Hierin zijn de mutaties, zoals opgenomen in deze kadernota, doorgerekend. De ontwikkeling van het weerstandsvermogen kan in de periode 2026 - 2029 als ruim voldoende/ uitstekend worden beoordeeld.

Bedragen in € x 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Programmabegroting 2025 – 2028 (pag. 70)					
Beschikbaar weerstandsvermogen	31.559	23.339	24.940	24.557	n.v.t.
Benodigd weerstandsvermogen totaal	23.559	23.559	23.559	23.559	n.v.t
Weerstandsratio	**1,3**	**1,0**	**1,1**	**1,0**	**n.v.t**
Geactualiseerde inschatting t.b.v. programmabegroting 2026 - 2029					
Indicatie van beschikbaar weerstandsvermogen per 31-12	34.415	32.631	34.887	42.002	48.650
Indicatie van benodigd weerstandsvermogen*	20.179	20.179	20.179	20.179	20.179
Inschatting weerstandsratio t.b.v. programmabegroting 2026 - 2029**	**1,7**	**1,6**	**1,7**	**2,1**	**2,4**

** De indicatie van het benodigd weerstandsvermogen is gebaseerd op de laatste actualisatie in de jaarrekening 2024*

*** De weerstandsratio ten behoeve van de programmabegroting 2026 is indicatief weergegeven, inclusief het jaarrekening resultaat 2024.*

6.2 Ontwikkeling leningportefeuille (schuldquote en solvabiliteit)

De ontwikkeling van de leningenportefeuille fluctueert met de geldstromen van de gemeente Gouda en wordt meerjarig beoordeeld. Hiervoor wordt onder andere een inschatting gemaakt van het toekomstig verloop van de reserves en voorzieningen, de grondexploitaties en het geactualiseerde investeringsprogramma (CIP 2025 - 2029). In de onderstaande tabel is de huidige verwachte ontwikkeling van de leningenportefeuille als basis genomen. Hierin zijn de mutaties zoals opgenomen in deze kadernota doorgerekend.

Ontwikkeling schuldquote 2025 - 2029

Bedragen * € 1.000.000	2025	2026	2027	2028	2029
Verwachte omvang leningenportefeuille (kort en lang)	309	327	343	364	375
Overige schulden/overlopende passiva	65	65	65	65	65
Uitzettingen/liquide middelen/overlopende activa	-55	-55	-55	-55	-55
Subtotaal schulden t.b.v. schuldquote	*319*	*337*	*353*	*374*	*385*
Omvang baten (indicatie)	365	375	367	375	384
Schuldquote	**87,4%**	**89,9%**	**96,2%**	**99,7%**	**100,3%**

De schuldquote stijgt geleidelijk van 87,4% in 2025 naar 100,3% in 2029, wat duidt op een lichte toename van het gebruik van vreemd vermogen. De schuldquote blijft ruim onder de Goudse norm van 110% en de VNG-norm van 130%.

In de onderstaande grafiek is de ontwikkeling van de schuldquote grafisch weergegeven.

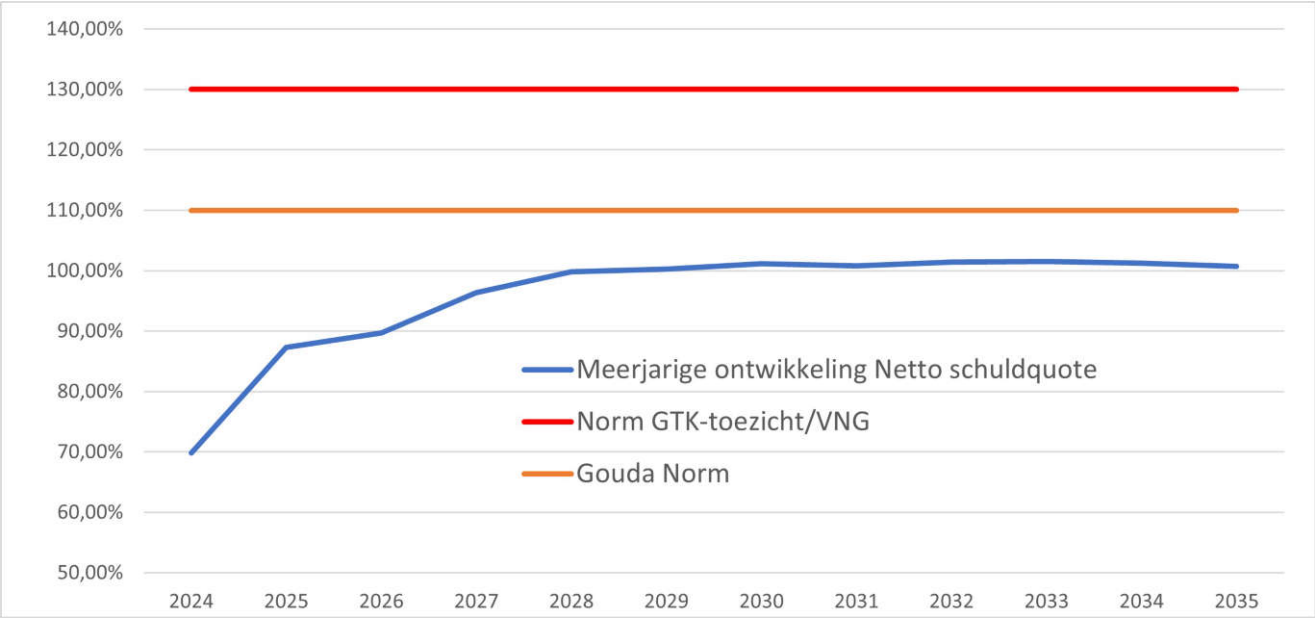

Ontwikkeling solvabiliteit 2025 - 2029

Ontwikkeling solvabiliteit	2025	2026	2027	2028	2029
Solvabiliteit	20,5%	19,7%	20,3%	19,8%	20,2%

De solvabiliteit laat tussen 2025 en 2029 lichte schommelingen zien, met een kleine daling in 2026 en een herstel in de daaropvolgende jaren. Het percentage blijft gedurende deze periode rond de 20% bewegen.

In de onderstaande grafiek is de ontwikkeling van de solvabiliteit grafisch weergegeven.

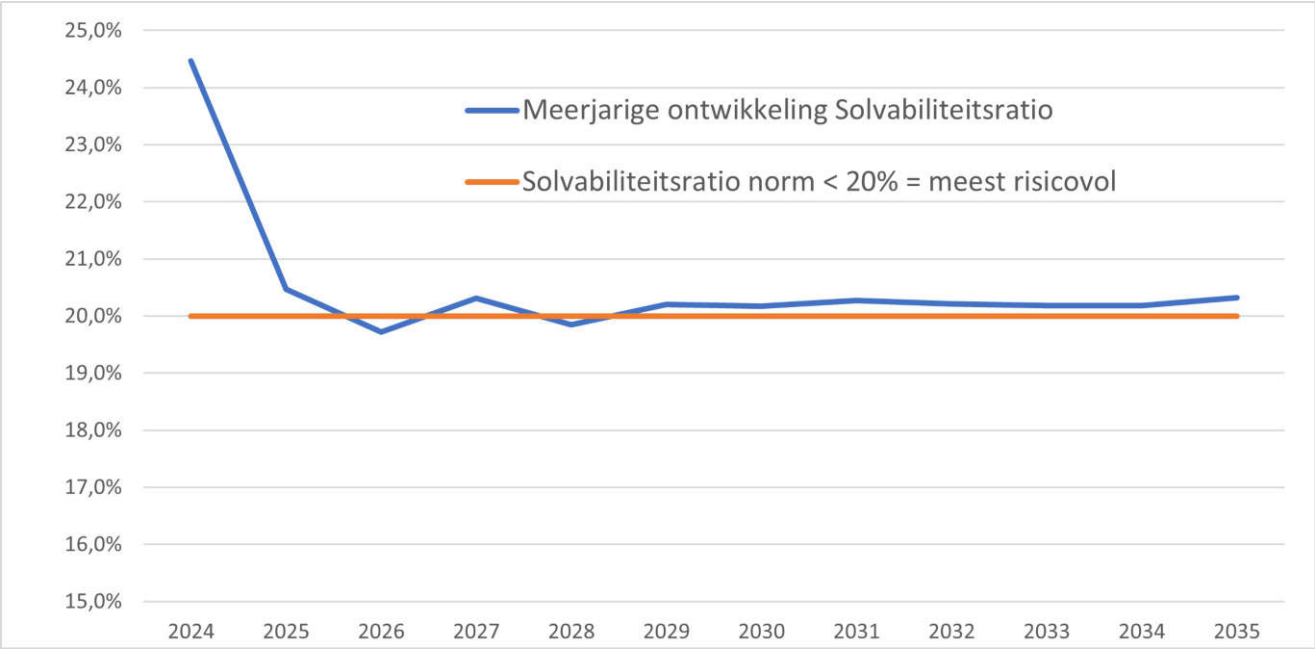

Uitgave: gemeente Gouda

Foto voorkant © Yvonne Palsgraaf
©gemeente Gouda, mei 2025